

Budapest,
1944.
június 1

VI. évf.
11. sz.

Egyes
szám ára:
1'20 P

Borden Bella

a „Boldogság a vége”

cimű film női főszereplője

Többi szereplő: **SOMLAY, PERÉNYI, RAJNAY, BILINSZKY, FÁY**

Játssza: **DEÁK**

FORTUNA FILM

MATOLAY

SZERKESZTI
DE MATOLAY
K. CÉZA

Sulyok Mária és Fáy Béla az „Idegen utakon” című filmben, melyet a Magyar Film Iroda hoz forgalomba. Az Iris produkcióban készült különleges film többi főszereplői: Tolnay Klári, Szilassy László, Hertelendy Hanna és Abonyi Tivadar.

MAGYAR

film

SZERKESZTI: *Szatolay K. Géza*

FILMKAMARAI SZAKLAP
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
VII., Erzsébet-körút 13. IV. emelet.
Tel.: 426-576. Postatakarékpénztári csekksz.: 15410.
Előfizetési ár: egy évre 35 pengő, félévre 18 pengő.

VI. ÉVFOLYAM 11. SZÁM — MEGJELENIK MINDEN HO 1-ÉN ÉS 15-ÉN — BUDAPEST, 1944. JÚNIUS 1

Hogyan jutott el a tiszaezlári nagy per a filmig?

Beszélgetés Marschalkó Lajossal

A filmszakmában nagy érdeklődést keltett az a hír, amely szerint rövidesen megfilmesítik a tiszaezlári per történetét, a zsidóság és magyarság első hatalmas összecsapását. A tervhez az adta az indítórót, hogy február végén jelent meg a könyvpiacra Marschalkó Lajos „Tiszaezlár” című könyve, amely végre teljesen a magyar álláspontnak és igazságnak megfelelően tárta fel a nagy per titkait.

A *Magyar Film* munkatársa felkereste Marschalkó Lajost és tájékoztatást kért tőle: miképpen jutott el a múlt század legnagyobb bűnügyi szenzációjának története a filmig?

— Magam sem hittem, — hangzik a válasz — hogy egyszer filmrevihetjük a „Tiszaezlárt”. Hiszen mikor Erdélyi József megírta „Solymosi Eszter vére” című remek költeményét, a baloldali sajtó és zsidóság a legnagyobb élő költőnket valósággal kitessékelte az irodalomból. Solymosi Eszter kegyetlen meggyilkolásának hetvenéves fordulója előtt kezdtem foglalkozni a tiszaezlári per hiteles történetének feltárásával s akkor láttam csak, hogy milyen nehéz munkára vállalkoztam. Voltak ugyanis, akik hatvan esztendő után is teljesítették a zsidóság parancsát, amelyet a tiszaezlári főtárgyaláson Eötvös Károly tolmácsolt ekképpen: „Legyenek ezek az akták örökre bezárva és sohatöbbé ki nem nyitva”.

— A tárgyalás után az eredeti iratokat elégették és azokról csak a Nemzeti Múzeum kéziratára részére készült másolat, amelyhez azonban én nem tudtam hozzájutni. Ekkor derült ki azonban az is, hogy milyen mélyen él a magyar népben Tiszaezlár emléke. Egymás után hívták fel a figyelmemet a legkülönbözőbb hiteles dokumentumokra, amelyek a zsidó elnyomatás napjaiban múzeumokban, magángyűjteményekben, egyszerű parasztházaknál rejtőzködtek. Csakhamar megtaláltuk a tárgyalásról készített egykorú gyorsírói feljegyzések teljes szövegét, a

csillaghegyi községházáról előkerültek a vizsgálati iratok, amelyeket Szalay Károly, Solymosi Eszter jogi képviselője másoltatott le annakidején, a Nemzeti Múzeumban megleltém id. Bonyhád Perczel István 75 kötetes, hatalmas gyűjteményét, amelyben megtalálható harminckét röpirat, könyv és temérdek újságcikk mellett a tiszaezlári kérdés egész irodalma.

— Tiszaezláron felkutattam az élő tanúkat, de egymásután jelentkeztek azok is, akiknek valami köztük volt a perhez. Megkerült a világhírű Talmudtudós Rohling Ágoston, prágai egyetemi tanár egykorú levele, amely bizonyította, hogy talált olyan Talmud-kiadást, amelyből ki lehet mutatni a vergyilkosságra vonatkozó parancsot. A tiszaezlári református lelkészi hivatalban megvolt Láposy János, a nagyműveltségű eszlári református lelkész sajátkezű feljegyzése, amely igazolta, hogy ő az ügy közvetlen szemtanúja, résztvevője is igaznak tartotta a vádat és beigazoltnak látta a gyilkosságot. Értékes adatokkal szolgált Megyery Ella, a kiváló újságíró, aki Korniss Ferenc tanácselnök, a nagy per bírójának unokája. Már a könyvem megjelenése után derült ki, hogy a Nemzeti Múzeum kéziratárában vannak az akkori igazságügyminiszternek, Pauler Tivadarnak egykorú feljegyzései és épp a napokban találkoztam vitéz bodoki Henter Zoltán m. kir. honvédezredes úrral, a legendás hírű szabolcsi várnagy fiával, aki másfél éven keresztül volt együtt a gyilkosság koronatanújával, Scharf Móriccral, akit édesapjához, Henter Antal várnagyhoz adtak gyámságba annakidején. A kapott rendkívül értékes adatokat a „Tiszaezlár” második kiadásában fel fogom használni, mert az első kiadás újszólván az utolsó példányig elfogyott.

— Igaz, volt idő, amikor azt hittem, hogy az első kiadásig sem jutok el. Mikor a „Függetlenség”-ben

két évvel ezelőtt írni kezdtem az eszlári per történetének kivonatát, Kállay Miklós m. kir. miniszterelnök személyes parancsára be kellett tíz nyúlfarknyi folytatásban fejezni az egészet. Azután a szerzői jogomat próbálták elvitatni. Mikor ezen is túlestünk, akkor az egész kézirat el kellett menni Debrecenbe, mert reménytelen volt, hogy az akkori cenzúra engedélyezze a könyvet. Féléves túsakodásba került, míg végre a debreceni ügyészség kiadta a terjesztési engedélyt és elkészült a könyv. Tudomásom van azonban arról is, hogy mikor az Árpád-filmet, amely most elkészíti a filmet, az én könyvem megjelenése előtt megpróbált engedélyt kérni a filmre, az akkori hatóság röviden eltanácsolta.

— Egy világnak kellett megváltoznia, hogy eljuthassunk ide. Most még ugyan a kezdet kezdetén állunk, de nagy elégtétel volt számomra, hogy Páger Antal, mikor először eléje tártam a tiszzaeszlári per megfilmesítésének ügyét, a legnagyobb megértéssel karolta fel a tervet. Szeretném hinni, hogy neki is igen jelentős része lesz a munkában, mert csak így készíthetünk el egy valóban igen nagyvonalú, reprezentatív magyar filmet. Az Árpád film vezetői ugyanis, igen helyesen, ragaszkodnak ahhoz, hogy a „Tiszaeszlár”-ból olyan film legyen, amely méltóképpen tárja fel a magyarság és zsidóság örök harcát, ellentétét és megmutatja, hogy miképpen némították el az igazságot. A magyarság ugyanis Tiszaeszlárnál veszített csatát a zsidósággal szemben és Schwartz Salamontól, a véres kezű saktértől egyenesen vezetett az út Samuelli Tiborig. A forgatókönyv írását már megkezdte Patkós György és Dövényi Nagy Lajos, akik nagyon szép, de szerfelett nehéz feladatot vállaltak. Rengeteg epizódszereplőt kell mozgatniok és meg kell teremteniök egy filmet, amelyben tulajdonképpen nincs erkölcsi igazságszolgáltatás. Az eddigi tervek alapján azonban állíthatom, hogy úgy az igazság, mint nagyvonalúság szempontjából a Tiszaeszlár kiemelkedő magyar film lesz.

— A napokban megyünk le a forgatókönyvírókkal és a többi szakemberrel Tiszaeszlárra, ahol még áll a ház, amelyből egykor elindult végzetes útjára Solymosi Eszter. Megnézzük a Csonkafüzeset, ahol a zsidók által úsztatott ál-hullát kifogták, s eredeti helyén felépítik majd az eszlári zsinagógát is, amelynek védelmében öt világrész zsidósága sorakozott fel, hogy elleplezze a szörnyű titkot. A párisi, berlini Rothschildtól, az Alliance Israelité-ig minden hatalom megmozdult akkor néhány rongyos, galíciai sakter védelmére és királyok, államfők avatkoztak bele a nagy per menetébe. I. Ferenc József külön kihallgatáson fogadta az eszlári „lótóló zsidót”, a per egyik vádlottját s Tisza Kálmán személyesen próbálta meggyőzni a tárgyalás elnökét arról, hogy az eszlári sakterek elítélése esetén csődbe kerül a magyar állam.

Mindezek a jelenetek, történelmi tények meg fognak elevenedni a filmen. Teljes korhűségre, igazságra törekszünk, s remélem, hogy épp ezért lesz a „Tiszaeszlár” méltó a megtisztult új Magyarország filmgyártásához.

A m. kir. kereskedelem- és közlekedésügyi miniszter 67.240/1944. K. K. M. számú rendelete

egyes iparosok (kereskedők) adatszolgáltatása tárgyában

A Budapesti Közlöny május 27. számában a filmszakmát is érintő rendelet jelent meg a kötelező adatszolgáltatással kapcsolatban.

A kereskedelem- és közlekedésügyi miniszter rendeletét alábbiakban szövegszerűen közöljük:

Az áruellátás biztosítása tárgyában kiadott 3.000/1944. M. E. számú rendelet 3. §-ának (1) bekezdésében és a zsidók vagyonának bejelentése és zár alá vétele tárgyában kiadott 1.600/1944. M. E. számú rendelet 10. §-ának (12) bekezdésében kapott felhatalmazás alapján a következőket rendelem:

1. §.

(1) Minden kereskedő és minden olyan iparos, aki ennek a rendeletnek mellékletében felsorolt valamely ipart üz, illetve bármilyen kereskedés vagy ennek a rendeletnek mellékletében felsorolt valamely ipar gyakorlására jogosító iparjogosítvánnyal rendelkezik, köteles ennek a rendeletnek hatálybalépésétől számított 8 napon belül az alábbi adatokat bejelenteni:

a) egyéni cég a tulajdonos nevét (cégét); közkereseti, betéti és korlátolt felelősségű társaság a tagok nevét, minőségét és részesedési arányát, részvénytársaság és szövetkezet a társaság cégét;

b) azt, hogy az egyéni cég tulajdonosa, illetve a közkereseti, betéti és korlátolt felelősségű társaság tagjai az 1.600/1944. M. E. számú rendelet 14. §-a szempontjából hogyan minősülnek;

c) a lakóhelyet (telephelyet) a község, utca és házszám megjelölésével;

d) az ipar (kereskedés) megjelölését, amire a bejelentő iparjogosítványa szól;

e) a ténylegesen gyakorolt ipar (kereskedés) megjelölését;

f) az értelmiségi és egyéb alkalmazottak számát külön részletezve;

g) az utolsó üzleti év bruttó forgalmának összegét.

(2) A bejelentést ajánlott küldeményként feladott postai levelezőlapra kell megtenni és azt ennek a rendeletnek a mellékletében felsorolt szakmai csoportokként az egyes szakmáknál megadott címre kell elküldeni.

(3) Ha valamely bejelentésre kötelezett több szakmai csoport alá tartozó ipart (kereskedést) üz, köteles minden szakmai csoporthoz bejelentést tenni annak megjelölésével, hogy bejelentését még mely csoportoknál tette meg.

2. §.

(1) Amennyiben a cselekmény súlyosabb büntetőrendelkezés alá nem esik, a 3.000/1940. M. E. számú rendelet 6. §-ának (1) bekezdésében, illetve az 1.600/1944. M. E. számú rendelet 17. §-ának (1) bekezdésében meghatározott kihágást követi el és a felhívott rendelethelyekben meghatározott büntetéssel büntetendő az, aki a jelen rendeletben foglalt bejelen-

tési kötelezettségnek nem tesz eleget, vagy a való-
ságnak meg nem felelő adatokat jelent be.

(2) A pénzbüntetésre az 1928:X. törvénycikk
rendelkezései irányadók azzal az eltéréssel, hogy a
pénzbüntetés legmagasabb összege az 1939:II. tc.
212. §-ának (1) bekezdésében meghatározott mérté-
kig terjed. A pénzbüntetés átváltoztatására és a ki-
hágás elévülésére az említett § (4) és (5) bekezdésé-
ben foglalt rendelkezéseit kell alkalmazni.

(3) A kihágás miatt az eljárás a közigazgatási
hatóságnak, a rendőrség működési területén a m. kir.
rendőrségnek, mint rendőri büntetőbírósnak ha-
táskörébe tartozik. Az 1929:XXX. tc. 59. §-a (1) be-
kezdése 3. pontjának alkalmazása szempontjából

szakminiszternek a kereskedelem és közlekedésügyi
minisztert kell tekinteni.

3. §.

Ez a rendelet a kihirdetésének napján lép
hatályba.

Budapest, 1944. évi május hó 25-én.

Kunder Antal s. k.

m. kir. kereskedelem- és közlekedésügyi
miniszter.

A filmkereskedelmi és filmkölcsonzó vállalatok bejelentése
ai. *Hiidvégi Ervin*, a szakma miniszteri biztosa címére külden-
dők: *Országos Magyar Mozgóképipari Egyesület (OMME)*, Bu-
dapest, VIII., Csokonai-utca 10.

Az új magyar filmek elé

Írta: Ságody József

Másodszor érkezett a ma-
gyar filmgyártás új forduló-
ponthoz. Az első esetben, tud-
juk jól, nem sikerült átvere-
kednie magát a gazdasági és
művészi bonyodalmak dzsun-
geljén. Ismeretlen eredetű pén-
zek fedezték a készülő produk-
ciók jelentős részét, szellemi
vonalon pedig partizán harco-
kat vívtak vélt jogaikért a né-
gerek.

Ezúttal nem kívánunk a le-
tfűnt korszak gazdasági vonal-
vezetésével foglalkozni. Ezt a
témát intézzék el a gazdasági
szakemberek. Rá kell mutat-
nunk azonban azokra az ízlés-
telen visszasságokra, amelyek
következményeként egyik né-
ger forgatókönyvíró, ezt az az-
óta szállóigévé lett mondást
dobta a köztudatba: „Még egy
zsidótörvény és autót vásáro-
lok“.

Amikor az akkori agilis kor-
mánybiztos erélyes intézkedé-
sére készült és néhány stró-
mann neve napvilágot látott, a
kormánybiztos váratlan fordú-
lattal befejezte működését.

Tévedések elkerülése végett
távol áll tőlünk az, hogy a le-
tfűnt négereket hívjuk szám-
adásra. Velünk nincs vitánk.
Ha nem kérték volna fel őket
munkára, valószínűleg nem
dolgozhattak volna.

A gyártók is csak másodsor-
ban felelősek a szellemi téren
okozott károkért. Forgató-
könyvíróra volt szükségük,
megvásárolták tehát a jó nevű
író munkáját függetlenül at-
tól, hogy tudnak-e az író hit-
vány árulásáról vagy sem.

Mert minek nevezhetnénk
másnak, mint árulásnak azt a

tényt, hogy nevükkel fedezték
egyesek az idegen szellem se-
lejtes alkotásait.

Nem vonjuk kétségbe, hogy
a száműzött négerek értettek
a forgatókönyvíráshoz, de mi-
után a honoráriumot minden-
képen zsebre vágták, nem volt
érdeklük, hogy legjobb tudá-
sukkal márkázzák a stróman-
nokat. Ez az egyik magyaríza-
ta annak, hogy az utóbbi idők
filmjei néhány kivételtől elte-
kintve — még a liberális világ
filmjeinek nivóját sem érték
el.

A mostani fordulat első és
legkomolyabb intézkedését a
szellemi felelősségrevonás ter-
én várjuk. Tessék számadás-
ra kérni a haszonlesőket és az
árulókat, akik néhány garasért
és nem ritkán hiúságból tév-
útra vezették a jóhiszeműeket.

Itt kell megújhódnia első-
sorban a magyar filmgyártás-
nak. Szellemi téren. Jó forga-
tókönyv nélkül nincs jó film. A
forgatókönyvírást viszont nem
lehet elsajátítani sem a mozi
club foteljéből, sem az írószal-
tal mellett. Aki ennek az el-
lenkezőjét állítja, az tévedés-
ben van. Az a forgatókönyv-
író, aki nem tudja szakszerűen
megírni jeleneteit, aki nem tud-
ja, hogy meddig terjed az ob-
jektív felvevőképessége és
adott esetben milyen gépállás-
ból történjék a fényképezés,
kontár. Sajnos, komoly íróin-
kat nem lehet presszionálni
arra, hogy előtanulmányokat
végezzenek a filmgyártásban.
Ezért idegenkednek annyira a
forgatókönyvírástól. A fiatal-
abb generáció részére azonban
lehetővé kellene tenni a tanu-

lást. Részleteiben egyhangú-
nak és gépszerűnek tetszik a
mesterség, néhány hét után
azonban, ha az író képszerűen
kezdi fogalmazni a meséjét, iz-
galmassá és művészivé válik a
környezet.

Néhány fiatal tehetség fel-
karolásával elképzelhetővé vá-
lik már egy-két éven belül, a
gyors változás főként monda-
nivalóban s annak művészi ki-
vitelében. Elképzelhetetlen,
hogy ezt a legfiatalabb művé-
szí ágat nálunk csak unatkozó
hölgyek, csörtető hivatalnokok
és hiányos műveltségű, úgyne-
vezett filmesek műveljék.

Akár tagadják egyesek, akár
nem, a film ma már igenis
művészet, de csak akkor, ha
művész fantáziájában szület-
nek meg a mesék, jelenetek s
művészek ellenőrzik lehetőleg
a filmszalag útjának minden
fázisát.

A közelmúltban sokat szere-
pelt egyik forgatókönyvíróonk
gyakran tüntetett látogatásá-
val egyik készülő filmjének
forgatása alatt. Néhány kér-
dés után azonban hirtelen el-
tűnt a filmgyárból. Műveltsége
nem volt magasabb, mint egy
negyedikes gimnázistájé. Ar-
ról pedig, hogy miként írta
meg forgatókönyvét, mélysege-
sen hallgatott. Fogalma sem
volt arról, mit tartalmaz az a
könyv, amelyen szerény beval-
lása szerint hat hétig dolgo-
zott.

Reméljük, a jövő filmgyár-
tásban ilyen eset nem fordul-
hat elő.

Sőt, a híres íróról sem fog-
nak többé viccelődni mesélni,
aki lehozatva képét az egyik

színházi lapban, mint a készülő
film jó hírfi íróját, azzal ál-
lított be a kávéházba a háttér-
ben meghúzódó négerhez: „Na,
mit szólsz hozzá, milyen jó
reklámot csinálók a filmünk-
nek?“ Erre a büszkeségre az a
kétszáz pengő, jogosította fel,
amelyért eladta a nevét.

Jó forgatókönyvre van szük-
ség és biztos kezű rendezőkre.
Ha az első probléma megoldó-
dott, a második jön magától,
mert az a forgatókönyvíró, aki
szakszerűen megírja könyvét,
bizonyára tisztában lesz a mű-
vészi elrendezéssel is. Annyira
feltétlenül, mint azok az urak,
akik csupán hosszas filmgyári
működésükre hivatkozhatnak
vagy azok, akik egyéb elfog-
laltság hiányában lettek film-
rendezők.

MAGYAR MOZGÓFÉNYKÉPGÉPKEZELŐK ORSZÁGOS EGYESÜLETE

mint az állami munkaközvetítő
hivatal hat. eng. megbízottja

DIJTALANUL KÖZVETIT
SZAKAVATOTT GÉPÉSZEKET

állandó alkalmazásra és kiségi-
tésekre úgy helyben, mint
vidéken.

Bpest, VIII., Népszínház-u. 19.

Telefon: 337-598

Hivatalos órák 1—3-ig
Hivatalos órák után Tátra mozgó

Szigorú vagyok a magyar filmmel szemben, mert az ideális színvonal elérésére törekszem

A rokonművészetek közül napjainkban talán a film és színpad áll legközelebb egymáshoz. Természetes tehát, ha színpadi íróink filmírással is megpróbálkoztak, sőt szép sikereket is értek el. Írói gárdánk egyik tehetséges, fiatal tagját, *Matolcsy Andort* látó-

gattuk meg, aki a film berkeiben sem idegen, hogy fejtse ki véleményét a mai filmgyártásra és annak problémáira vonatkozólag. Első kérdésünk természetesen a saját személyére vonatkozott és felkértük, hogy először

végén, a számlák kifizetésénél leütötte járandóságomat nyolcvan pengőre azzal az indoklással, hogy voluntörnek több fizetés nem jár? Nem lényeges, csak éppen megemlítem, én túl vagyok rajta, a Sajtókamara felállítására viszont most induló kartársaimat védi meg az ilyen csirkefogóskodástól, rég nem fáj az ütés emléke, amely pályámat más irányba lökte.

Közbevetőleg megkérdezzük: Zsidó volt az illető főszerkesztő?

— Nem volt zsidó, ami nem jelenti azt, hogy közben zsidókkal is ne lett volna meg a szükségszerű két nagy összeütközésem.

— Nagyon szeretnék erről hallani valamit, vagy nem szívesen mesél róluk?

— Nem szívesen. Most azt a látszatot kelthetném, hogy kihasználom a konjunktúrát, a lehetőséggel, hogy látszólag veszélytelenül rúghatok a döglődő oroszlánba. Más lapra tartozik, hogy véleményemet akkor mondtam meg már nekik, ha nem is a nagy nyilvánosság előtt, csak éppen maguknak az érdekelteknek, amikor hatalmuk megnyirbálásáról nem is álmodott senki, amikor az súlyos anyagi kockázattal járt.

— Most már véglegesen felcsigázva, ki kell elégítenie kíváncsiságunkat!

okát: a német birodalom területén csak szín-keresztény szerzők kerülhetnek színre és ő ott is be akar engem mutatni. Amikor aztán kiderült, hogy „semmi hiba, se a nagypapánál, se a nagymamánál”, — úgy elfektette darabomat, hogy nemcsak Bécsben, de még Budapesten se mutatták be három évig és csak amikor jobb oldali szelek kezdtek fujdogálni, jelenhettem meg a kiadó közvetlen érdekkörébe tartozó színházban, nagyon gyenge szereposztással. A főszereplő egy harmadosztályú kezdő lett, természetesen az ő fajukból, aki a premier után megbetegedett és azóta se szerepelt pesti színpadon. Arról, hogy külföldre vigyék darabomat, persze szó sem lehetett, saját szememmel olvashattam, a véletlen jóváltából, a kiadó egyik levelét, amelyet a premielemmel egyidőben sokkal kisebb sikerrel lezajlott fajtájabeli szerző premierjéről írt áradozó hangon egy olasz kiadóhoz és ebben a levélben én éppen csak hogy meg voltam említve!...

Elboruló szemekkel mondja ezeket *Matolcsy Andor*, annak idején óriási csapásként hatottak. De az előbb két nagy összeütközésről tett említést.

— A másik regényeim kiadójával történt, kevésbé éles formában. Vele való viszonyom egyébként talán a legkorrektebb volt összes eddigi üzleti kapcsolatim között, de amikor unokafivéremmel kapcsolatban egy politikai természetű ügybe és olyan látszatba keveredtem, mintha titokban én is aktív részt vennék a napipolitikában és kortesúttakra járnék, — márhólnapra visszaadta egy nagy féligkész kéziratomat, amelyről addig a lehető legjobb lektori véle-

az elindulástól a beérkezésig

történetéről beszéljen.

— Magamról beszéljek? De hiszen az író állandóan, minden írásában, az unalomig csak önmagáról beszél. Akik olvastak tőlem valamit, majdnem személyes ismerőseim, legfeljebb egy kicsit idősebbnek képzelnek el.

— Hogy hogy lettem újságíró, azt szinte kísérteties hűséggel mesélem el egyik regényemben (*Start*). Az újságírótól rendszerint egy lépés csak az író, abban különbözöm újságíró kollégáimtól, hogy ezt a lépést is megtettem. Mint kedves kurjuzumot említem csak meg, hogy végzetes hatással volt rám érettségiző diákkoromban egyik legkedvesebb tanárom megjegyzése. Az ilyenkor szokásos négyszemközi beszélgetések során lelkemre kötötte, hogy újságíró ne legyek, számtalan veszély leselkedik ezen a pályán egy fiatalemberre. Bevallom, eddig a pillanatig eszembe se villant, hogy újságíró is lehetnék, az első mag ekkor vetődött el és csírázott ki bennem. Példám úgy látszik ragadós volt, egykori intézetem, a ciszterek időtállóan vastag falu, patinás fehérvári gimnáziuma azóta még két másik újságírót nevelt szép sikerrel, *Kinizsi Bandit* és *Baróti Gézát*.

— Régebben kromik, novellák, regények és színdarabok szerzőjeként olvastuk nevét, most néhány éve csak filmet ír. Miért?

— A „csak”-ra majd visszatérek, egyelőre a kérdés lényegére szeretnék őszinte választ adni. Nincs ezer holdam, de még húsz sem, hogy el-tartson és az írást, mint úri passziót gyakorolhassam. Nekem ez a pálya nemcsak hivatásom, de első sorban és első pillanattól kezdve kenyérkereső lehetőségem. Most beszéljek a tizenkét pengős kromi és húsz pengős novella-honoráriumokról, amelyekkel éveken át tiprótak kiadóm jogos emberi önérzetemen? Hiszen még ezeket az arcpiritó öszszegeket is alamizsnaként lökték elém: legyenek boldog, hogy kenyeret adnak. Beszéljek arról a főszerkesztőről, aki voluntör koromban, amikor a világ legkisebb honoráriumával, hat és nyolc filléres sordíjjal is elértem a havi 140—150 pengős „jövendelmet”, mert valóban fiatal és lelkes voltam és szünet nélkül, állati iramban dolgoztam, dolgoztam, dolgoztam, — a hó

Két fontos tényező, amely a film felé irányította lépteimet

— Ám legyen. Egyik komoly összeütközésem a világhíres, nagy színpadi kiadóval történt. Első darabom, megkérdezésem nélkül a bécsi iroda vezetőjéhez került, aki német nyelvű, lelkendező hangú táviratban jelentette be, hogy darabom mértéken túl megnyerte tetszését és még abban a szezonban

színre hozza nemcsak Budapesten, de Bécsben is. Ez után le kellett szerződnöm az illető kiadóhoz, aki az első tárgyalásnál kifaggatott származásom felől. „Semmi hiba sincs önnél, se nagypapa, se nagymama...?” — érdeklődött látszólag szívélyesen és rögtön meg is magyarázta érdeklődése

ményeket hallottam a cég legelőkelőbb lektorainak szájából. És ugyancsak megfelelő intézkedés történt, hogy addig megjelent regényeim se kerüljenek túlzott sietséggel könyvárusi forgalomba (Gyávaság című filmem megjelenése idején például nem lehetett Budapesten a Gyávaság c. regényemet kapni és nem került egyetlen példány se kiadóm kirakatába!). Ez volt mellesleg az utolsó indíték, amely engem a filmhez sodort. A filmnél történt meg ugyanis legelőször az őrségváltás, kezdő, fellendülőben levő műfaj volt: sok lelkes, fiatal és szinte kivétel nélkül kezdő filmmel, akiknek csak néhány évi előnyük volt velem szemben: vas következménye előéletemnek, hogy átcsábultam hozzá.

— Reméljük, hogy ezt az átpártolást, vagy hogy saját szavát használjuk, átcsábulást nem bánta meg?

— Isten ments! Soha, egyetlen pillanatra sem, mégha a megismeréssel és a nehézségek közvetlen észlelésével kicsit mérsékelnem is kellett a kezdő lendület heveességét. Mi-

előtt azonban erre rátérnék, most kell válaszolnom arra a „csak”-ra, mely a legelső kérdések egyikénél hangzott el. A filmíró nem csak-abb az írónál, Mégha vannak, akik szeretik is ezt a rangkülönbséget tenni. Legfeljebb arról lehet szó, hogy a műfaj első művelői nem annyira tehetséget, inkább „csak” mint jó üzleti szimattal rendelkezők kerültek a szakmába és ez egy kicsit magát a műfajt leminősítette. Maga a film a maga újszerű kifejezési eszközeivel egyike a legérdekesebb műfajoknak, már azért is, mert — amennyiben valóban film — teljesen új, járatlan úton halad. Ahogy a szobrász nem nézheti le a festőt és egyikük sem a hegedűművészt, amiért valamennyien más-más eszközökkel fejezik ki magukat, ugyanúgy a regényíró, vagy drámaíró sem érezheti magát fölényben a filmíró fölött pusztán a műfaji elkülönülés miatt. Más lapra tartozik, ha a regényíró véletlenül tehetséges, a filmíró pedig, nem is olyan véletlenül, nem az.

A jó filmről

Most már mint vérbeli filmesnek, egy nehéz kérdést teszünk fel.

Mi a véleménye magyar filmes kollégáiról?

— Meglepően sok tehetséges embert lehet közöttük találni.

— Mi a véleménye a magyar film fejlődéséről az átállítástól? — csapunk le rögtön egy újabb kérdéssel.

— Százalékokban ki sem fejezhető, ugrásszerű emelkedés.

— Akkor tehát meg van elégedve a magyar film mai színvonalával?

— Egyáltalán nem vagyok.

— Ez túl keményen és hevesen hangzott. Talán több problémafilmet, vagy több történelmi produkciót kíván?

— Isten ments! Több jó filmet!

— Jó film? Ezt egy kicsit bővebben szeretném hallani. Mit tart jó filmnek?

— Az *Extázis*-t, Hedi Kiessler, illetve azóta már Hedy Lamarr első filmjét, mely még Európában készült, *Machaty* rendezésében.

— És azóta? Hiszen ennek már nagyon sok éve...

— Azóta nem láttam produkciót, amely ennyire, ilyen abszolút értelemben film lett volna. Az *Extázis*-ban ugyanis a legszükségesebb és legtermészetesebb, állati közérthető indulatszavakon felül emberi beszéd nincs is. Mindent, amit közölni akart, képekbe öltöztetett a film alkotója. És ne feledjük el, hogy a film első sorban és iszonyú nagy százalékban ez: kép. Ez a kép

aztán technikailag fejlődhet, színessé, szagossá, plasztikussá, sőt hangossá is válhat, ez mégsem változtat kép-lényegén. Aki tehát filmet alkot, annak első sorban és véres verejtékkel a képszerőségre kell törekednie. Ezt az ilyen nagy mértékben sikerült törekvést pedig eddig még egyetlen más filmalkotásnál sem láttam, pedig alig-alig hagyok ki érdemes és érdekes produkciókat.

— Csak egy jó filmet látott, viszont több érdekes és érdemes produkciót. Mi a két meghatározás között a különbség?

— A filmfelvevőgéppel igen könnyen elő lehet állítani oly produktumokat, amelyeknek semmi közük a filmhez, mint műfajhoz, legfeljebb a filmhez, mint nyersanyaghoz. Mondjuk például egy próbafelvétel, ahol a filmcsillagi ambíciókkal telített hölgy elszaval egy Ady-verset, kétségtelenül filmre van fotografálva, mégsem nevezhető filmnek. Rögzített versmondás, konzervált deklamáció, költő ellen elkövetett merénylet fotokópiája, minden más név illik rá, csak éppen a film nem. Nehéz volna a közismert, „Hogyha paplanod már igen gyatra...” kezdetű, szép, dalos reklámot is filmnek minősíteni, habár moziban vetítik, kétségtelen és csinos magyar ruhás hölgyek adják is elő. Na már most: a mai filmtermelés — nemcsak magyar viszonylatban, de a világ minden táján — egyelőre még nem mer, vagy nem akar, vagy nem tud százszázalékosan filmet alkotni, más rokonműfajok, első sorban a színpadi irodalom kifogásait veszi kölcsön, azokkal operál. Ennek megfelelően a mozikban film-szalagról vetített történeteket csak kis százalékban szabad filmnek nevezni, ha szigorúak akarunk lenni, sokkal szabatosabb vagyunk, ha egyszerűen produkcióról, filmszerű termelvényről beszélünk, amely természetesen lehet színvonalasabb és színvonaltalanabb.

— Konkrét példákat kérünk, az elmélet helyett gyakorlatot. Ön szerint, ha jól sejtem, az emberi beszéd végkép száműzendő a filmről?

— Szó sincs róla. Amennyiben természetes eszközökkel akarjuk magunkat kifejezni — és ezekre mindenfajta, még a nem kifejezetten naturalista művészeteknek is szükségük van, mert még egy impresszionista, vagy transzcendens kifejezési mód is a naturáliáknak élményesítése — kölcsön kell vennünk eszközeinkhez az emberi beszédet is, hiszen kétségtelen, hogy az ember az életben is igen gyakran használja a hangszálaival és nyelvvel tagolt hangalkotóképességét: beszél. Gyáva csirkefogó! — nehéz volna ezt az akciót a beszéd elhagyásával, pusztán képpel fejezni ki és mégis úgy, hogy ne veszítsen erejéből. Nehéz is, felesleges is. Ezt a jelenetet ugyanis a világ minden táján, a világ minden férfija pontosan így, hangos beszéd kíséretében játsza el. Igen kevés férfi akad azonban, aki egy szobában egyedül maradván, felnyitja egy aranyóra fedelét és azt mondja: Zenóbia fényképe! Ha ugyanis a fénykép valóban Zenóbiát ábrázolja, ezt egy normális agyú férfi mindössze magában konstatálja, de teljesen indokolatlannak találja, hogy erről a pusztán négy falat is tudósítsa. Mégis: a színpadon egészen gyakran elhangzik ilyen, az életben szokatlan, felesleges, sőt komikus közbeszólás a színpad korlátozott megmutató képessége miatt. Talán az első sorban még akadna egy-két sas-szemű néző, aki megismerné Zenóbiát „bemondás” nélkül is és ennek megfelelően megértené a főhős arcának megvonaglását, de a karzaton ülőknek már egészen bizonyos, fogalmuk sem volna, miért van a hangulatváltozás. Ugyancsak torzul a való élet a színpad időbeli korlátozottsága miatt is. Három-négy év előtt történ-

teket, amikről a szereplő személyeknek már évek óta tudniok kellett volna a legkülönbözőbb trükkökkel mondat el a szerző velük csak azért, hogy a tisztelt nézőközönség is vegye tudomásul. A dráma nevelt közönség ezt már rossz néven sem veszi és nem is veheti, rég leszámolt azzal, hogy a dráma kényszerűségéből az élet sűrített, torzult mása, amely soha sem a valóságot, csak a valóság illúzióját akarja ajándékként adni. Ám a film! Miért hörgi nekem a filmen is a főhős, hogy „Zenóbia fényképe!”, amikor a fényképező masina oda tud férközni az óranagyságú fényképhez és a vetítő gép lepedőnagyságúra képes felnagyítani Zenóbia fejét. Hát azt hiszi a mélyen tisztelt filmíró-rendező úr, hogy hülye vagyok? Nem ismerem meg Zenóbiát, aki éppen az elébb tűnt el a fürdőszoba tapétaajtáin? És miért mondja öt perccel később ugyanez a főhős: „Fagyos, néma éj volt, amikor anyád harmadéve a Dunába vetette magát?” — ahelyett, hogy az operatőr úr kifáradt volna a Margit-hídra és lefényképezte volna, amint Zenóbia mamája épp a Dunába veti magát? A filmnek éppen az a lényege, hogy a színpaddal ellentétben meg tudja mutatni a dolgokat. Hát akkor mutassa meg!

— Nem használhatja a művészet egy rokonművészet kifejező eszközeit?

— Mit szólna hozzá, ha látna egy szobrot, amelyen a fül, orr, haj csak jelezve volna és a művész betűvel írta volna oda: FÜL. ORR. HAJ. Esetleg ráfestette volna olajfestékkel. A dadaizmus szörpamacsokat ragasztott a festett képekre, hajusz helyett, de esontfésűt, bélyeget és téglatörmelékét is ragasztott. Az új művészi irány hívei idősebb korukban aztán rájöttek, hogy pusztán ecsettel és festékkel is lehet festményeket előállítani, sőt az így létrejött művek festménysze-

rűbb festmények lettek a ragasztással alkottnál.

— Úgy látszik minden más műfajt elnézőbben ítél meg, mint a filmet. A színpadszerű filmre nem talál mentséget?

— Sajnos találok. A pénzügyi korlátozottság nagyon erősen hozzájárul ahhoz, hogy a film akcióját ne megmutassák, hanem csak elmondassák.

— Miért sajnós?

— Mert gyártóink és rendezőink aztán minden hibát erre a számlára könyvelnek. Holott még a mai anyagi lehetőségek között is lehetne sok bosszantó hibát elkerülni.

— Most egy nehéz kérdést. Mi a véleménye saját filmjeiről?

— Jobbak az átlagnál, rosszabbak annál az ideális színvonalnál, amelyre törekszem.

— Ha ennyire szigorú kritikus, miért nem volt az saját filmjeinél?

— Erre kibúvóval is felelhetnék: filmjeim színvonaláért csak akkor lesznek teljesen magam felelős, ha teljes anyagi függetlenségben magam is rendezhetem azokat. De szeretek a szerénység szerepében tetszelegni: még csak három filmet csináltam, az elmúlt két év tanulóéveim volt.

— A most futó filmek közül melyiket tartja legjobbnak?

— Mint film, legjobb a Csodarepülő, bár néha elég alpári hatásokra törekszik. Kétségtelen azonban, hogy tiszta akció, kép, iram: film. Mint produkció nagy hatással volt rám az Élni akarunk!, amely sokkal kevésbé filmszerű eszközökkel, de hatalmas műgonddal, ízléssel és bravúros fényképezéssel készült. Az Idegen Utakon nagy láz-montázs jelenete a legtisztább, a legsikerültebb magyar montázs. Az egész film a maga epikus előadásmódja ellenére szép, becsületes munka.

— Miben látja a magyar film kibontakozásának, fejlődésének útját? A filmigazgatás átszervezésétől, amennyiben az bekövetkezik, nagy fellendülést vár?

— Adjanak több moziengedélyt. Legalább ötven százalékkal nagyobb moziparkot is elbírna az ország. Nagyobb bevételek, biztosabb gyártási lehetőség... azt hiszem,

ugyanolyan ugrásszerű fejlődés következne be, mint Olaszországban, ahol a filmtermelés a világviszonylat leghátsó helyeiről az élvonalba rukkolt elő.

Májay György

Egy nap

a háborús Berlin egyik filmgyárában

Berlin, 1944. április hó

A berlini színpadokon nemrég mutatták be a „Bombaterror” című drámát. A színpadi sikert követte a film és így talán megtaláljuk s meglátjuk majd Pesten is ezt az aktuális életjátékot.

Egy kisebb filmgyárban vagyunk, ahol Winnie Markus, az ismert filmsztár éneklő a „Keine oder weg” című dalt, amelynek magyar szövege így hangzik:

Hosszú életem keresztül kísér
a nap, a fény,
De míg elér hozzám, elmúlik a vágy, a remény.
S nem marad csak álmodás
csupán,
és egy gondolat néma, forró
nyári éjszakán.
Minden dal elmúlik, semmire
való,

Csak a baj az, ami megmarad,
örökkétartó.

Hosszú életem keresztül kísér
a nap, a fény,
De amíg elér, elmúlik az érzések írja s a remény.

A Krenđer Péter-szám divatos lesz és így a film is. A „Bombaterror” egy házból indul ki és ebből a házból nem marad semmi. A lakók is meghalnak és csak két szív marad. A két megértő lélek megtalálja viszont azt a boldogságot, ami a földi élethez szükséges. Winnie Markus, Radatz és néhány

fiatal filmszínész viszi diadalra a filmet. A szerelmi hősköteményben is megtaláljuk azt az emberi gondolatot, amit mindnyájan érzünk, ha van szívünk és lelkünk. A filmgyári felvételek mellett sok külső felvétel is készült. Rendezője Borsody Ede és így magyar siker is lesz, ha elkészül a film.

A forgatókönyv írója Hans Höhle, aki a darabot is írta. Író, rendező egyaránt meg van elégedve a filmmel.

A felvételek alatt kétszer volt valódi „Bombaterror” eddig. De hála Istennek nem történt sem ember, sem anyagi kár. Csupán időeltolódás lesz, ami lényegtelen. A „Bavaria” filmgyár telepén ezenkívül több oktató- és kultúrfilm is készítenek. A gyártás tempója itt is lassúbb.

A gyártelepről lassan elme gyünk. A színészek búcsút intenek. Az úton gondolataimba vegyülök és Borsody Ede azt üzeni, „a télen sok német filmet fogunk látni”. Mindjárt vidámabb lettem én is és elfelejtettem, hogy háború van. Háború van pedig. Nemcsak ember és ember ellen, hanem szív és szív ellen is. Miért kell veszekedni embereknek és miért nem találjuk meg egymást a nagy, közös úton.

Miklósy Tibor (Berlin)

Magyar Film

az összes

IBUSZ

PAVILLONOKBAN KAPHATÓ

Előző számunkban megkezd-
tük a Nemzetközi Filmkamara
(IFK) hivatalos közlönye, az
„Inter-Film“ legutóbbi számá-
ban található közérdekű köz-
leményeinek ismertetését. Mi-
előtt e híreket folytatnánk,
helyre kell igazítanunk egy
sajtóhibát, amely a Dánjáról
szóló részbe csúszott. A most
jubiláló híres dán művész ne-
ve helyesen Olaf Fønss és
nem Fuss.

HORVATORSZÁG (folytatás)

A „Croatia-Film“ állami
filmintézet pályázatot
írt ki kultúrfilmgyártás elő-
mozdítására. A jelenleg fel-
dolgozás alatt álló beérkezett
számos ötlet és kézirat között
tíz különösen jó volt.

Az első estét betöltő horvát
játékfilm, a „Vatroslav Li-
sinski“ felvételei folyamatban
vannak. Minthogy Horvátor-
szágban nincsenek műtermek,
a belső felvételek a zágrábi
nemzeti színházban és patinás,
régie kastélyokban készül-
nek. A film tekintélyes része
külső felvételekből fog állni.
A film az első horvát opera
zeneköltőjének, Lisinskiné az
életét dolgozza fel. Forgató-
könyvét Milan Katić írta, a
produkción Branko Marjanović
vezeti, a rendező pedig
Oktavian Miletić. A film ze-
néje Boris Papandopulo műve.
A teljesen nemzeti alapon ké-
szülő film főszereplői a nő
főszerepet játszó Lidia Do-
minko kivételével mind a zá-
grábi nemzeti színház tagjai
élükön Branco Spoljar, a fér-
fi főszerep alakítója. A gyár-
tási költségeket a Croatia-Film,
a kölcsönzők és részben az ál-
lam fedezi.

A hazai filmgyártás pénz-
ügyi megalapozása érdekében
Zágráb és 15 nagyobb város
és község filmszínházaiban be-
vezették az új, n. „filmkúnát“.
Ez az jelenti, hogy minden
belépőjegy után egy kunát (kb.
7 fillér) szednek a nemzeti
filmgyártás támogatására.

Az egyetlen horvát filmű-
ség, a kiválóan szerkesztett
„Hrvatski Slikopis“ elérte a

12.000-es példányszámot, ami
horvát viszonylatban igen ma-
gának számít. — Szerkesztője,
Mirko Cerovac tanár most ad-
ta ki az első filmkönyvet.

Számos horvát gyár-, bányá-
és kohóüzem munkásegyletei
saját filmszínházakat ren-
deznek be, amelyeket a tagok
mérsékelt belépődíjakért látó-
gathatnak.

Az elmúlt évben a horvát
cenzúra négy hónap alatt 42
játékfilmet engedélyezett. A
megvizsgált filmek a követke-
zőképpen oszlanak meg: 20 né-
met, 16 olasz, 3 magyar, 2
cseh-morva és 1 spanyol.
Amint látható, a magyar fil-
mek aránya a multhoz vi-
szonyítva sajnálatosan visz-
szaesett.

NÉMETORSZÁG

Az „Inter-Film“ kegyeletes
szavakkal emlékezik meg Os-
kar Messter, a német kinotech-
nika és filmipar megalapító-
jának haláláról.

A Münchenben harmadízben
megrendezett „Birodalmi Kul-
túrfilmhét“ műsorán 36 film
szerepelt, amelyeket az elmúlt
gyártási évad 120 filmjéből vá-
logattak ki. A bemutatott fil-
mek közül kilencet Göbbela
dr. propagandaminiszter díjá-
val tüntettek ki: „Asse zur
See“ (Mars), „Netz aus Seide“
(Bavaria), „Künstler bei der
Arbeit“ (Bavaria, színes),
„Kopernikus“ (Prag), Dämme-
rung über dem Teufelsmoo“
(Ufa), „Welt im Kleinsten“
(Ufa, mikroszkópikus színes-
film), „Fischerparadies Donau-
delta“ (Wien), „Verwitterte
Melodie“ (Fischerkösen, szí-
nes rajzfilm), „Armer Hansi“
(Zeichenfilm GmbH, színes
rajzfilm). A felsorolt filmek
megkapták München főpolgár-
mesterének plakettjét is, ame-
lyet még két további film is
elnyert: „Im Land der wil-
den Stiere“ (Deutsche Wo-
chenschau) és „Kriegslokomoti-
ven“ (Lex).

Színes rajzfilmekben, ame-
lyek gyártását az Egyesült
Államok szinte kisajátították,

a háború kitörése óta hi-
ány mutatkozik. Németország
ezen a téren is be akarja bizo-
nyítani, hogy Európa fedezni
tudja saját szükségletét. Ezért
a háborúengedte keretek kö-
zött teljes erővel ráfektüdtek
erre a gyártási ágra és a kez-
det sikereit máris learathat-
ták a müncheni kultúrfilmhét-
ten, valamint számos bel- és
külföldi bemutatón.

A Deutsche Zeichenfilm
GmbH megalapítása után
azonnal hozzálátott a megfele-
lő munkaerők kiképzéséhez.
Hároméves tanfolyamokon te-
hetséges fiatal embereket ké-
peznek ki az utánpótlás bizto-
sítására. A Deutsche Zeichen-
film GmbH-nak jelenleg négy
műtermében folyik a munka
neves művészek vezetése alatt.
Itt készülnek a filmek főalak-
jai, míg további műtermekben
a háttereken és a színhatá-
rok kikísérletezésén dolgoznak.
Jelenleg mintegy 200 rajzoló
foglalkoztat az intézet.

A közeli jövőben egy rajz-
filmsorozat gyártását kezdi
meg, amely egy kutya külön-
böző mulatságos kalandjait mu-
tatja be és bőségesen kárpótol-
ja majd a trükkfilmek bará-
taikt Pluto-kutya elvesztéséért.

A mozik kisérőműsorai így
ismét egy nélkülözött színlát-
tal lesznek gazdagabbak, az
Európában egyre szaporodó
híradómozik pedig szintén ab-
ban a helyzetben lesznek, hogy
egy-egy csemegével szolgálhas-
sák ki közönségüket.

A háború ellenére is tovább
folynak Németországban a tu-
dományos filmek munkái. Je-
lenleg is 261 tudományos film
van munkában, ben a gyár-
tók műtermekben, részben a tu-
dományos intézetekben.

NORVÉGIA

Norvégiában az elmúlt év el-
ső felében 42 játékfilm elő-
adását engedélyezte a cenzúra.
Szarmazásukat tekintve hat
ország között oszlottak meg a
következőképpen: 21 német, 14
svéd, 4 olasz, 1 magyar, 1 nor-
vég és 1 olasz. Az engedélye-
zett magyar film a „Sárga ró-
zsa“ volt.

Az osloei Palast színház,
amely már évek óta délelőt-
tönként híradóműsorokat mu-
tatott be, most teljes mérték-
ben átalakult híradófilmszín-
házzá, amely 11-től 23 óráig
játszik és a nálunk is ismert
összetételű egyórás műsorokat
adja. Az új moztípus olyan
sikert aratott, hogy több nor-
vég városban foglalkoznak ha-
sonló tervekkel.

PORTUGÁLIA

Elkészült a „Deux Lunes de
Miel“, c. film, amelynek fősze-
repét Milù, az egyik legünne-
peltebb portugál művész nő
alakítja. Arthur Duarte rövi-
desen megkezdte a „La Demoi-
selle de la Radio“ c. portugál
film felvételeit. — Nem régen
készült el António Lopes Ri-
beiro rendezésében az „Amour
de Perdition“, amely a portu-
gál filmgyártás egyik eddigi
legsikeresebb alkotásának ie-
kintendő.

Leitao de Barros, Portugá-
lia egyik legszámottevőbb film-
gyártója Madridban sikerrel
kecsegtető tárgyalásokat foly-
tatott portugál-spanyol verziós
filmek gyártásáról.

Az „Accao“ c. lap cikket kö-
zölt az Egyesült Államok film-
gyártásáról. A semleges ország
lapja többek között rámutat
arra, hogy a Hollywoodból ér-
kező filmek erkölcsi színvonala
arra enged következtetni, hogy
odaát már minden mértéket
elveszítettek. A továbbiakban
azt fejtegeti a cikk, hogy az
amúgy is mindig tűző ameri-
kai filmek alkotói most már
teljesen a valószínűtlenség felé
sodródnak. Így lesz vásárlva a
a zenésvígjáték és természetel-
lenessé az operett. Az egysze-
rű történetek, amelyek gyak-
ran szolgáltatott anyagot élet-
szagú drámákhoz, mesterkél-
tű üres regényekké válnak, ame-
lyek a zabolátlan fantázia szü-
leményei.

Az „Inter-film“ anyagának
ismertetését következő szá-
munkban folytatjuk.

A MOZIK TÜZBIZTONSÁGA

Írta: KARBÁN JÓZSEF

A vetítőszemélyzet biztonságára vonatkozó intézkedések

Hála a jól begyakorolt és ügyes gépkezelő személyzetnek, a mozgósínházakban elég ritkán fordul elő tüzeset, dacára, hogy — amint jól utdjuk, — a film rendkívül tűzveszélyes anyag és mi sem könnyebb mint a gépházban tüzet okozni. A tűzkatasztrófák megelőzésében a hatósági tűzrendészeti intézkedéseknek is nagy szerepük van, de hát az intézkedések csak akkor érnek valamit, ha azokat be is tartják. Nálunk is szigorú előírásokkal parancsolják meg a hatóságok a legnagyobb fokú óvatosságot, de külföldön még ennél is tovább mennek. A legkülönbözőbb üzemek és kereskedelmi vállalatok személyzetének tartanak tűzrendészeti előadásokat, amelyeken a személyzet köteles részt venni. A legsajátosabb azonban, hogy ezeknek az előadásoknak a meghallgatására a valóban tűzveszélyes üzemek — így a mozik — személyzetét sem hívják be, talán azért, mert ezek úgy is állandóan a fejük felett érzik lebegni a tűzkatasztrófa Damokles-kardját és már beléjük idegződött a legnagyobb fokú óvatosság. Pedig ez nagy hiba, mert másutt is a kiöregedett, munkaképtelenné vált gépkezelők helyét új, kevésbé gyakorlott és kevésbé ügyes gépkezelők foglalják el, akik még nem estek át a „tűzkeresztsegen” és pedig az amerikai mozikban aránylag többször előforduló tüzeket főnyire ezek okozzák. Ott különben sem tartják fontosnak maguk a mozikosok sem, hogy a tűzkatasztrófák megelőzéséről gondoskodjanak és nem sokat törődnek azzal, ha a gépkezelő — az ő véleményük szerint a saját ügyetlensége miatt — elveszíti a szemvilágát, sőt esetleg az életét is. Így tehát Amerikában tényleg csak akkor lesz óvatos a gépkezelő, ha már csakugyan átesett a tűzkeresztsegen és azt kisebb-nagyobb égési sebekkel és a szemvilágának megmentésével sikerült megúsznia.

Azaban a hatóságok ott is megszigorították a tűzbiztonsági intézkedéseket és azoknak betartását minden mozi-

üzem tulajdonosa és személyzete számára kötelezővé tették, mégpedig hosszabb szabadságvesztés terhe mellett. Az egyes államok és nagyobb városok külön-külön rendszabályokat léptettek életbe, amelyek azonban nagyjából egyeznek, főleg abban, hogy a kötelező tűzbiztonsági intézkedések tekintetében a személyzetet négy kategóriába osztották be és nemcsak a mozikra, hanem minden filmmel foglalkozó üzemre, tehát a filmgyárakra és laboratóriumokra is kiterjesztették ezt az intézkedést. A személyzet négy kategóriája a következő: a *gyártási személyzet*, a *kölcsönzővállalatok személyzete*, a *hangfelvétel személyzet* és a *vetítőgépkezelő személyzet*. Az egyes kategóriák számára kidolgozott előírások lényegileg egyeznek bizonyos — a kategóriák szempontjából különleges kivételek azért vannak.

Arra, hogy ezeket a szabályrendeleteket teljes egészükben ismertessük, elsősorban helyszűke miatt nem vállalkozhatunk, másrészt pedig különleges kivételek azért az előírásnak sok pontja csakis az ottani viszonyokra vonatkozik és így bennünket nem is érdekelhet. Tehát csakis azokat a pontokat ismertetjük, amelyeket itt is érdemes megemlíteni.

A *gyártási személyzet*, valamint a *kölcsönzővállalatok* filmkezelő személyzetének és a *vetítőszemélyzetnek* biztonságáról elsősorban mindenhol az üzem *vezetősége* tartozik gondoskodni. Eddig ugyanis az üzemtulajdonosok minden erre fordított kiadást feleslegesnek tartottak és — kevés kivétellel — úgy gondolkodtak, hogy az alkalmazottaknak kötelessége a maguk testi épiségére vigyázni. Most aztán arra kötelezték az üzemeket, hogy védőberendezéseket, automatikus tűzjelző és tűzoltó készülékeket szereltesse fel. A személyzetet ezeknek a kezelésére be kell tanítani és velük többször gyakorlatokat is kell tartani. A védelmi berendezéseket megfelelő szakemberrel naponta legalább

egyszer meg kell vizsgáltatni, ki kell próbálni, az olyan üzemekben pedig, amelyekben megszakítás nélkül folyik a munka, naponta legalább háromszor kell ezeket a vizsgálatokat és kipróbálásokat végrehajtani. Egyes üzemekben ezelőtti is voltak bizonyos védőberendezések, amelyeknek túlnyomó része azonban nem volt egészen megbízható és többnyire olcsó, házilag eszközölték össze. Ezeknek a felszerelésénél a főirányelv a takarékosság volt és inkább szemfényvesztésnek számított, mint komoly védelmi eszköznek.

A szabályzat szigorúan kötelezővé teszi az üzemben használt gépek rendbentartását. A védőburkolat nélküli transzmisszió-szíjak, a vezetőláncok, a gondatlanul felszerelt villamosvezetékek már sok szerencsétlenségnek voltak az okozói — az anyagi károsodáson kívül.

Érdekes az előírásnak az a pontja, amely a filmtekercesek kezeléséről intézkedik. E szerint nem szabad az orsóra úgy feltekeresni a filmet, hogy az a korongon túlmenjen. Az orsó kerületének legalább 5/8 hüvelynyivel (kb 16 mm) kívülre kell esni a filmtekerces kerületénél, ugyancsak nem szabad a filmnek az orsó korongjai között szorosan feküdni; az orsó oldalkorongjai és a filmtekerces között mindkét oldalon legalább 1/8 hüvelyknyi (kb 3 mm) üres térnek kell maradnia.

A motorok szikrázását azonnal ki kell küszöbölni.

Erős fényű felvételeknél a műtermekben a kezelő személyzet szemét fénytompító színes üvegekkel kell védeni, nehogy a vakító fény elkápráztassa őket és látóképességüket akármilyen rövid időre is megzavarja, mert ebből is már sok baleset származott. A káprázó szemű munkás könnyen eltéveszthet valamilyen kapcsolást, vagy más végzetessé válható hibát követhet el. A vakító fénynek kitétt munkások szemét ezenkívül idő előtt meg is romlanak.

A filmkölcsönző vállalatok-jedjenek el a helyiségben. A

nál természetesen a filmraktárakban kell a személyzet biztonságáról gondoskodni. Az előírás szerint a raktárhelyiséget állandóan szellőztetni kell, hogy a fűledt levegő, amely öngyulladás is okozhat, kitakarodjék onnan. A villamos vezetékeket különleges szigeteléssel kell felszerelni, a helyiség világításának kapcsolóját kívül kell elhelyezni, hogy a kezelő személyzet ne legyen kénytelen sötét helyiségbe lépni. A több tekeresből álló filmeket tűzbiztos aszbeszettel bélelt vasládákban kell tartani, azoknál minden egyes tekeresnél külön bádoggal, vagy hibátlan kartondobozban kell tartani. A filmek csakis így szállíthatók ki, vagy vissza. A selejtes és a forgalomból kivont filmeket lehetőleg rövid idő alatt el kell távolítani a raktárból. Általában felesleges film- anyaggal nem szabad a raktár zsúfoltságát előmozdítani. Az automatikus tűzjelző és tűzoltókészülékek felszerelése a raktárakra nézve is kötelező. Ahol több helyiségből áll a raktár, ott az egyes helyiségeket gondosan elszigetelve kell egymástól elválasztani. A helyiségekbe csakis vasajtók nyílhatnak.

Minden helyiségben legyen elegendő száraz homok is előkészítve, de több kisebb tartályban, hogy egy-egy ilyen tartály ne legyen nehéz, és szükség esetén egy gyenge nő is felemelhesse és a homokot az égő filmre boríthassa. A nagy, nehéz tartállyal sokszor még a legizmosabb férfi sem bír; pedig ilyenkor nagyon fontos a gyorsaság. Ha több kisebb tartályban van a homok, akkor egyszerre többben is és főleg gyorsan közreműködhetnek a tűz eloltásánál. Ez a szabály a vetítőkabinokra is vonatkozik. A tartályokat úgy kell elhelyezni, hogy azok ne legyenek útban, de könnyen hozzáférhetőek legyenek.

A vetítőhelyiségekben ezenkívül még arról is gondoskodni kell, hogy az ívlámpák szeméből kiáradó gázok ne ter-

lámpaházakat ezért a szabadba kivezető kéményszerű csővel kell ellátni. De gondoskodni kell a helyiség szellőztetéséről és a gépháznak a többi helyiségtől való gondos elszigeteléséről is.

A magasfeszültségű kapcsolók kezeléséhez hibátlan gumikesztyűt kell készenlétben

tartani. A gépház világítására szolgáló kapcsolót a gépházon kívül kell elhelyezni, hogy a világítás itt is kívülről legyen bekapcsolható. A többi kapcsolót azonban bent a gépházban kell felszerelni.

A fentebb említett biztonsági előadásokat a Vöröskereszt Egyesület rendezi és minden

egy tanfolyam 8 órából áll. Ezeket az előadásokat a négy kategóriába tartozó személyzetnek kötelessége részt venni. Azonkívül a munkaadók költségére a személyzet minden tagjának be kell szerezni a Vöröskereszt által kibocsátott füzetet, amely az elsősegélynyújtásra oktat ki.

szerepében. A „Vihar után” című filmben rajtuk kívül Kamarás Gyula, Pethes Sándor és a fiatal Pákozdy Ferenc játszanak jelentős szerepet. Daróczy József biztos kézzel fogja össze az együttest. Még egyszer vissza kell azonban térnünk a halhatatlanokra, Beethovenre, Schubertre, Csajkovszkijra és Verdire, mert a „Vihar után” című filmet főként az ő zenijük varázsolja igazán művészivé. Ritkán láttunk munkások arcán annyi áhitatot, mint a Hunnia zúglói telepén az örök melódiák felcsendülése alatt.

S. J.

Beethoven, Schubert, Csajkovszkij és Verdi halhatatlan melódiái festik alá a „Vihar után” című művészfilm jeleneteit

Két héttel ezelőtt kezdődtek meg a Hunnia parétiuti műtermében a „Vihar után” című film felvételei, amely felfogásban, meséjében, művészi törekvéseiben az eddig látottak alapján joggal tarthat számot a közönség legnagyobb érdeklődésére.

Egy híres zeneszerző, karmester életéről és fiatal feleségének vívódásáról szól a mese, akik hosszas távollét után térnek vissza a fővárosba s itt az asszony találkozik régi szerelmével. A karmester, aki elsősorban a hivatásának él, nem veszi észre felesége távolodását, csak amikor az asszony körül kitér a vihar, akkor döbben rá, hogy milyen végzetes veszély fenyegette házasságukat. Mély emberi gesztussal emeli fel a törékeny asszonyt újra magához és a vihar akkordjai lassan mennek át csendes, megbocsájtó békességbe.

Az asszonyt a sors szélsége először a perifériára sodorja. A pasaréti-úti műtrem falai között Dudás mérnök élethű csapszékét épített fel. Itt folynak az első jelenetek. Füstbombák teszik fátyolossá a levegőt, az objektív előtt. Kopott, életűnt alakok dülnek rá az

asztalra, majd egy külterki énekesnőre figyelünk fel, aki a falnak dőlve hanyagul játszik hallgatóságának valami bágyadt, semmitmondó szerzői számot. Pillanat az egész. A kép máris átúszik a nagy hangversenyterembe, ahol Tamás Péter Beethoven egyik legszebb szimfóniáját rigigálja. Kitér a vihar. Zúg a szél, hajladoznak a fák, aztán a hangok lassan csitulni kezdenek, mintha havasi legelőnyáj kolompját hallanók.

A hangversenytermet a zúglói műteremben állította fel a Hajdu film. Monumentális díszletek között járunk. A zenekari emelvényen százhatvan tagú zenekart dirigál Ferencsik János és

Vincze Ottó. Az ő mozdulataikat figyeli Uray Tivadar, aki a híres karmestert alakítja. Remek a maszki. Egészen beleéli magát a hálás szerepbe. Felesége, a fiatal művészfelenség szerepében Fényes Aliz. Néhány megdöbbentően drámai jelenetet láttunk tőle a pasaréti telepen. Fényes Aliz mindinkább közeledik a filmábrázolás lényegéhez. Érzésünk szerint az új utak felé törekvő magyar filmgyártásnak ő lesz egyik legszámottevőbb szereplője. Ladomerszky Margit a tőle megszokott biztonsággal játssza egy kasszirő szerepét és Szabó Sándorra is fel fog figyelni a közönség, esett, félbenmaradt orvostanhallgató

Lotte Koch az „Itél a folyó” c. film főszereplője.

BEMUTATÓFILMSZÍNHÁZAK MŰSORA

ÁTRIUM	Idegen utakon	V. 30-161	Iris Film
CORVIN	Idegen utakon	VI. 1-161	Iris Film
DEÁK	Irta az élet	VI. 2-161	UFA
FORUM	Örök küzdelem I.	V. 25-161	Esperia
KASZINÓ	Száműzöttek	IV. 3-161	Mester Film
KORZÓ	Magyar sasok	V. 25-161	Filmellátó kft.
NEMZETI APOLLÓ	Idegen utakon	V. 20-161	Iris Film
OMNIA	Megindulnak a vizek	IV. 1-161	Ambrus
RÁDIUS	Magyar sasok	V. 25-161	Filmellátó kft.
SCALA	Száműzöttek	IV. 2-161	Mester Film
SZITTYA	Csodarepülő	III. 15-161	Kárpát
URÁNIA	Magyar sasok	V. 25-161	Filmellátó kft.

Központosított szervezés alatt a statisztéria mellett a filmzene és a forgatókönyv

A Centart néven ismert vállalkozás a statisztériaosztó, a filmkönyviroda után újabb szervvel bővült a filmzeneosztállyal. Ez alkalomból felkerestük a Centart egyik fiatal vezetőjét Babura Lászlót, hogy tájékoztasson bennünket a megalakulásról és a fokozatos fejlődést illetően.

Miért és hogyan alakult a Centart?

— Néhány fiatal barátommal — kezdi beszámolóját Babura László —, akik a filmszakmát élethivatásnak valljuk, láttuk a filmgyártás egyes részeinek szervezetlenségét és arra a megdölgésre jutottunk, hogy jó szolgálatot tennénk, ha szakmai tudásunkat és munkaerőnket nem a szorosan vett művészi munka területén hasznosítanánk, hanem inkább a jobb és ésszerűbb szervezéssel, a művészi alkotók munkáját könnyíté-
nénk meg.

Mult év decemberében kezdtük el a munkát egy íróasztallal és egy írógéppel. Történt a fejünket, milyen nevet is adjunk a vállalkozásnak, ami könnyen megjegyezhető, mindenki által használható, kifejező és rövid. A „Művészközpont” szó összetett voltánál fogva nehezen használható, a külföldi nem érti. Így jutottunk el a nemzetközi, összevont, rövidített jelzéséhez, a CENTART-hoz, amit majd a filmgyárainkban dolgozó külföldi szakemberek is könnyen megjegyezhetnek és használhatnak. Cégszavunk így csattanósan, röviden fejezi ki vállalkozásunk fogalmát.

A sok tennivaló között sürgősségi sorrendet állapítottunk meg. A gyártók, rendezők, felvételvezetők első számú problémája a statisztéria volt. Itt kellett sürgősen akcióba lép-
nünk. Megfelelően szervezett tömegszereplők hiányában majdnem minden produkció „csúszott” és tudjuk, hogy egy órai késedelem a filmgyártásban milyen súlyon pénzbe kerül. Azonkívül az évek óta foglalkoztatott állandó statiszták már megszokottá váltak a filmen, a közönség mindig ugyanazokat az arcokat látta,

akár fényes estélyi közönség szerepelt, akár a periférián levő kocsmá ivói. Arra a felvételvezetőknek sem idejük, sem megfelelő szervük nem volt, hogy a statisztéria anyag frissítésével a magyar film nővóját és elevenségét emeljék. Előszóval és a sajtóban is erőteljes harcot kezdtünk a statisztéria megbecsülése érdekében. Rávilágítottunk, hogy a tömegszereplés nem alacsonyrendű valami, hanem igenis lényeges tényező a film művészi szerkezetében. Felhívtuk a közönséget, hogy jelentkezzenek irodánkban tömegszereplésre — felhívásunk nem maradt hatás nélkül, mert ma már 1700 mindenféle rendű-rangú férfi és nő statisztát tartunk karterkájainkon nyilván.

És ez az 1700 ember megbízható?

— Nem volt alkalmunk mindet próbára tenni, de már eleve csak olyanokat veszünk nyilvántartásba, akik szükség esetén ráérnek, akiknek állása, vagy olyan foglalkozása van, mely nem engedi meg, hogy esetenként egész nap a filmgyárban lehessen — eltanácsoljuk. Arra is vágyunk, hogy ez a látszólag könnyű pénzkereseti lehetőség senkit se csábítson el a ma oly fontos ipari termeléstől. Az eddig foglalkoztatottak nagy százaléka bevált, annak ellenére, hogy egészen komoly nehézségeink voltak, különösen a légitámadások utáni napokban. Sikerült új arcokat a film különböző műfajainak és helyzeteinek megfelelő, jellegzetes tömegszereplőket bekapcsolni a magyar filmgyártásban.

Honnan vették a vállalkozáshoz szükséges tőkét?

— Nem kellett nekünk nagy tőke, amennyi pénzre szükség volt az első investíciónál, az családi úton rendelkezésünkre állt — fontosabb volt ennél hitünk, munkakedvünk és kitartásunk — ma már a statisztiaosztályunk egyenesben van és nagyjából fenntartja magát.

A statisztiaosztállyal majdnem azonos alapon működik a Filmzeneosztályunk, amelyet néhány héttel ezelőtt a fornról hazajött, kifizető muzikus kolle-

gánk szervezett és vezet. Filmzeneosztályunk célja és hivatása, hogy a filmgyártásban előforduló és zenével kapcsolatos minden kérdésben és alkalommal rendelkezésre álljon a gyártóknak, rendezőknek és zeneszerzőknek. Gyakorlatban annyit jelent ez, hogy az érdekkörünkbe vont zenészek, zenekarok, egyes szólisták, karmesterek, zeneszerzők, hangszerelők nyilvántartásával és közvetítésével megkönnyítjük a gyártóknak és a munkavállalóknak az együttműködést. Zeneszolgálatunk kiterjed a filmzene minden ágára. u. m. szinchronzenekarok a legkisebb szalonzenekari összeállítástól kezdve a legteljesebb symphonikus zenekarok szervezéséig. Ezen zenekarok teljesítményének művészi színvonalát biztosítja a Magyar Filmzenekarral és három legnagyobb budapesti európai hírnevű zenekarral való megállapodásunk, valamint e zenekarokban helyet foglaló prominens művészeink.

Tánczenekarok legjobbnévű és tudású együtteseivel és tagjaival való megállapodásunk biztosítja az ilyen irányú megbízások tökéletes kielégítését.

Statisztazenekarok bármilyen létszámban, hangszerekkel, frakk, vagy szmóking öltözékben is bármikor rendelkezésre állanak a gyártóknak.

Speciális zenekarok: cigányzenekar, srammelzenekar, vagy más összeállítás kívánság szerint rendelkezésre állanak.

Ez az osztályunk is túl van már a szervezésen és öthat filmet már ellátott. Ezenkívül Filmzeneosztályunk érdekkörébe szervezte a hangszerelés, hangjegyrás és hangjegymásolás munkálatait, úgyszintén a hangszer és hangjegyállványok kölcsönzését is.

Mi dolgozni szeretünk és ezért további céljaink megvalósítására a filmgyártás átmeneti szünetelését, illetve azt a helyzetet, hogy nem a szokott tempóval dolgoznak, felhasználtuk arra, hogy megszerveztük a Filmkönyvosztályunkat. Régi és sokat hangoztatott panasz, a kritikusok és a gyártók részéről a filmszerűen dolgozó és a film techni-

káját értő filmkönyvírók hiánya. Ez a panasz ugyan nem volt jogos teljes egészében, mert az *elmúlt rendszer nem akart tudomást venni azokról a felkészült fiatalokról, akik a szociális telítettség, nemzeti irányú filmek írását érezték igazi feladatuknak*. Mi most hívjuk ezeket az eddig mellőzött, de tehetséges filmírókat, és munkájuk ismertetésével, kapcsolatba hozzuk őket a gyártókkal. Most megjelent első ismertetőfüzetünkben 16 tehetséges filmíró művét mutattuk be. Reméljük, hogy vállalkozásunknak ez az osztálya valóban láthatóan jelentkezik a megújuló magyar filmgyártás arculatán, mert elsősorban azokra a művekre hívjuk fel a filmgyártók figyelmét, amelyek szórakoztatva-nevelve a nemzeti és szociális magyar társadalom kialakítására tartalmuknál és filmszerű eszközeiknél fogva a legalkalmasabbak.

Megkérdezem Babura Lászlót kik végzik ezt a filmszakmában oly sok hiányt pótló munkát?

— Egyedül természetesen nem volnék képes ilyen sokirányú munkára, vállalkozásunk kollektív természetű. Ügyvezetőnk, aki jelenleg valamelyik minisztériumban tárgyal, hosszú németországi tartózkodása alatt elsajátította a legkorszerűbb organizálás és adminisztrálás tudományát és már odakint elhatározta, hogy felkészültségét és munkaerőjét itthon a filmszakmában érvényesíti. Az ő munkájának eredménye az a gondosan és körültekintően megszerkesztett karterkarendszer, amely a rendelkezésre álló statisztiaanyagot szemléltetően és áttekinthetően felöleli. Elmondhatjuk, hogy ez a nyilvántartásunk mindenben felveszi a versenyt bármely más nemzet hasonló szervezetével. *Mindnyájan dolgozó magyarok vagyunk s egy kibédélével orosz fronton járt lüzkereszes katonák*. Látjuk céljainkat, tudjuk kötelességünket, alázatos és erőshítű, egyszerű katonái vagyunk a megújuló magyar filmgyártásnak. —

M. Gy.

ÁTMENETILEG AZ

UFA FILM R.T. ÉS A BUDAPEST FILM R.T.

IRODÁJÁT ÉS RAKTÁRÁT ÁTHELYEZTE
NOSZVAJ-RA (BORSOD M., MEZŐKÖVESDI JÁRÁS)

FIGYELJEN! ÚJ CIMÜNK A KÖVETKEZŐ:

LEVELEZÉS ÉS POSTAI KÜLDEMÉNYEK

UFA FILM R.-T. EGER Postafiók 2.

Telefon: **BOGÁCS 5. SZÁM**

Távirat: **UFA FILM BOGÁCS**

VIGYÁZAT! FILMSZALLÍTÁS VIDÉKI MOZGÓSZÍNHÁZAK RÉSZÉRE

JÁTÉKFILMJEINKET ÉS REKLÁMANYAGOT

az alábbi címről szállítjuk és ugyanoda szállítandó vissza

Vasútexpress EGER Vasútállomás Raktár

H I R A D Ó K A T

Budapestről, a BUDAPEST FILM R.-T. RAKTÁRÁBÓL

(Budapest, Mária-utca 2) szállítjuk és ide küldendő vissza

BUDAPESTI ÉS BUDAPEST-KÖRNYÉKI MOZGÓKÉPSZÍNHÁZAK RÉSZÉRE

JÁTÉKFILMEK, HIRADÓK ÉS REKLÁMANYAG

szállítása és visszaszállítása a BUDAPEST-FIM R.-T.

RAKTÁRÁBÓL (Budapest, VIII., Mária-utca 2) történik.

MEGSZÜNİK A STRÓMANN-RENDSZER A FILMIRÓK KÖRÉBEN! Az Esti Újság május 9-iki számában beszámolt arról, hogy hiába volt a nagy őrségváltás annakidején, hiába vonult ki a filmgyártásunkból a zsidó tőke, és a sérződött, promonszírozott zsidó színészek hada, csodálatos, de szellemük mégis itt maradt.

A film szellemét a forgatókönyv adja. Nem alaptalan tehát, ha a szellem hibáztatásáért a forgatókönyv íróját, vagy íróit vonjuk felelősségre.

A lehangzatosabb magyar nevek mögött a régi zsidó éra közkedvelt és zajos szellemű író-iparosai húzódtak meg.

A fiatal frónemzedék azonban hebizonyította, hogy keresztény és magyar szellemével hozzájárul ahhoz az új szellemhez, melyet a mai idők megkívánnak.

Kopácsi Margit, akinek most fut nagy sikerrel az „Idegen utak” c. filmje, Juhász József, Dytka Sándor, Telegdy Lajos, Felpéczy György, Jenő stb. alkotásaikkal méltán képviselik a mai idők erős jobboldali szellemét.

Ezeknek munkáját gyűjtötte össze sorozatba az újonnan alakult Centart Filmkönyviroda.

Végre megszülehetnek majd azok a filmek, amelyek eddig témájuknál és léghörükénél fogva „egyes érdekkörökkel” találtak szembe magukat.

A fiatal vállalat most adta ki első ismertető füzetét, amely arról tanúskodik, hogy nemcsak a keresztények is, hanem csak a tehetséges keresztény írók tudnak jó filmet alkotni.

— j —

ÉRDEKES ÚJÍTÁS. A Filmellátó Kft. a közelmúltban rendezte meg a „Magyar sasok” sajtóbemutatóját a Korzó Filmszínházban. A sajtó képviselőin kívül a bemutatótöbbszáz sebesült honvédet hívott meg a vállalat vezetője, akik őszinte lelkesedéssel nézték végig a hazafiastárgyú, kitűnő repülőfilmet.

A JELENLEG nagy sikerrel futó magyar repülőfilmben feltűnt egy fiatal színész, Trattner Dezső. A közeljövőben forgatásra kerülő Szívek muzsikája című filmben nagyobb szerepben fog bemutatkozni.

A BOMBAKÁROSULTAKÉRT

ADOMÁNYOK A BOMBAKÁROSULTAKNAK. A bombakárosultak javára a közelmúltban 680 pengőt küldött be szerkesztőségünkbe a pesthidegkúti Kultúra Filmszínház. Ebből az összegből 200 pengőt a mozgó ajándékozott a bombakárosultaknak, 180 pengőt pedig perselygyűjtés útján hozta össze a mozgó agilis és lelkes vezetője, Lázár Istváné, mozija közönségétől. Az összeget a Filmkamara pénztára továbbította a bombakárosultak csekkszámúljára.

A sokat szenvedett Csepel közönsége nagy megértéssel tett eleget a bombakárosultak felségélyezésére meghirdetett előadások látogatásának. A csepeli Sziget Mozgó engedélyese, dr. Barkó József, május 15-én két előadást tartott, melynek nemcsak teljes bevételét, 852.50 pengő összeget ajánlott fel a bombakárosultak javára, hanem az összeget 1.000 pengőre egészítette ki, hogy amint levelében írja,

„hazafias kötelességének ezúton is eleget tegyen”. A mozgót annak megnyitása idején lapunk részéről is felkerestük, így a helyi körülményeket is ismerve megállapíthatjuk, hogy a Barkó-család a mozi nagyságát meghaladóan vette ki részét a mindnyájunkra háruló áldozatos feladatból.

A másik csepeli mozi engedélyese, Csik Ferenc, személyesen jelentette be szerkesztőségünkbe, hogy 649.50 P-öt meghaladó összeget fizetett be a bombakárosultak postatakarék csekkszámúlján.

A keskeny mozgó engedélyesek közül Amberger Antal nagybarackai kartársunk küldött 20 pengőt szerkesztőségünkbe, hogy azt csatoljuk a bombakárosultak javára befizetendő gyűjtésünkhöz. Kérésének eleget téve, az összeg vételét ezúttal is nyugtázzuk.

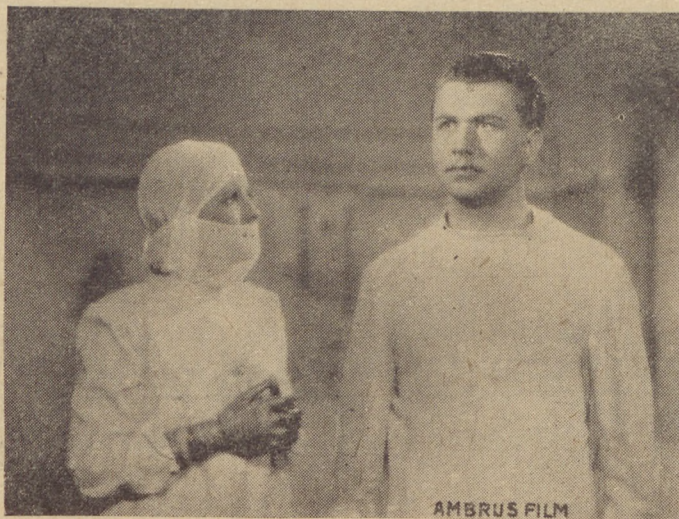
ISMÉT DOLGOZNAK A MAGYAR FILMIRODÁBAN. Néhány heti szünet után ismét nagy sürgés-forgást találunk az üllőiúti műtermekben. Bánky Viktor rendezésében június elsején kezdték meg a „Makkhetes” című film forgatását, amelynek forgatókönyvét Kőhalmi Béla ötletéből írta Barabás Pál. A film egy békebeli kisváros hangulatát és kortesharcát varázsolja eléink egy vendéglőipartestületi elnökválasztással kapcsolatban. A gyártásvezető Gottesmann Ernő. A film főszereplői: Mihályi, Benkő, Mednyánszky, Maklár, Vaszary, Pethes.

BAKOS GYÖRGY, a fiatal gyártásvezető, most fejezte be hatodik filmjét: az „Éjféli keringő”-t, amelynek főszereplői: Kelemen, Gozmány, Névai, Maklári, Nagyajtai, és Pálóczi Bakos György június végére tervezi saját produkciójában készülő új filmjének forgatását, de erről még bővebb adatok nem állnak rendelkezésünkre.

A SZÍNMFÜVESZET ÉS FILMMÜVESZETI KAMARÁK szíjjelválasztásával kapcsolatban elsőnek adhatunk a felmerült helyiségkérdés problémájáról hírt. A szakmában arról beszélnek, hogy valószínűleg sikerülni fog a jelenlegi Színművészeti Kamara palotájában a Kamara fölötti helyiségeket megszerezni.

KÖNYVELESBEN és adóügyekben is jártas önálló üzemvezetőt keres a nyíregyházi Hungária Filmszínház.

GYAKORLOTT őskeresztény mozigépész, vizsgázott villamos-gépkezelő, állást vállal. Cím: Provicz Antal, Kiskunmajsa, Szt. Erzsébet-u. 51.

AZ AMBRUS FILM e héten mutatta be „Megindulnak a vizek” című olasz orvosfilmet az Omnia filmszínházban. A főszerepeket az olasz élvonalbeli színészek alakítják,

mint Gino Cervi, Mariella Lotti, Vanna Vanni, Paolo Stoppa. A forgatókönyvet S. Pugliese és N. Malasomma írták, a művészi rendezést Nunzio Malasomma végezte.

Befejeződtek a „Kétszer kettő” külső felvételei

A „Kétszer kettő” stábja, amely *dr. Kolczonay* Ervin vezetésével tíz napig Tardon időzött, 1500 méter exponált nyersanyaggal a tarsolyában visszaérkezett Budapestre és a Hunnia gyarmatutcai telepén a jövő héten megkezdí a film belső felvételeit.

Iomig egyhangú atmoszférájából Isten szabad ege alá viszik ki a nézőt, ahol felszabadulttan gyönyörködhetünk a magyar föld és a magyar falu lelket üdítő képeiben.

Úgy hisszük, hogy *Manninger* Jánosnak, aki a filmet írta és egyben rendező is, ezek-

magyar pártába tűnik át, amely a búzaszentelő körmenetben haladó főszereplő (*Borbíró* Anna) fejét ékesíti!

Érdekes részleteket hallottunk erről a gesztenyefavirágról készült felvételekről: A méhek sehogy se akartak az objektív előtt pompázó virágra szállni, meg kellett hát szelídíteni őket.

A helyi tanító nagy méhész és így ő vállalkozott, hogy a kaptárt a gesztenyefavirághoz érintve, mézet csaljon a szirmokra, levelekre. A méhecskék így kellő pillanatban alkalmazkodtak a forgatókönyv előfrásához.

Picinyablakos, szalmafedeles házak, gémeskútas udvarok világát varázsolja elénk *Vass Károly* kamerája bravuros beállításokban. Ezeknek egyike a *Fűt feneletről feltelű húzott vödör szemszögéből mutatja be a rizet húzó parasztleányt és úgy készült, hogy az automatikus kamerát a gémeskút ostromfájára erősítve eresztették le a kútba!*

Meghatottan számolnak be a stáb tagjai arról a fogadtatásról, amelyben őket Tardon részesítették. Arról a nobiles önzetlenségről, amellyel a tardi főjegyző és a mezőkövesdi bokréta vezető minden téren kezükre jártak. Arról a melegszívű vendégszeretetről, amellyel az egész falu a városi filmeseket fogadta és arról a lelkesedésről, amellyel a lakosság apraja-nagyja a felvételek sikerülését minden rendelkezésre álló eszközzel és egyszerűen megható önzetlenséggel előmozdítani segített.

Említettük már egy korábbi jelentésünkben, hogy a „Kétszer kettő” úgy von párhuzamot a falusi és városi élet között, hogy ugyanaz a történet kétszer játszódik le benne: egyszer falusi és egyszer városi kiadásban. Éppen ezért ennek a filmnek nem két főszereplője van, mint a legtöbb filmnek lenni szokott, hanem „Kétszer kettő”: egy falusi és egy városi pár. A két falusi

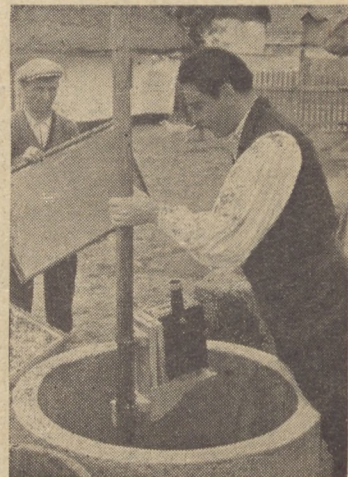
Méhszelidítés a kamera előtt

Egyszer már volt alkalmunk megtekinteni azokat a külső felvételeket, amelyek a „Kétszer kettő”-hoz a főtí gróf Károlyi uradalomban készültek és, ha már annakidején is csak dícsérettel számolhattunk be a látottakról, a mostani anyag láttán végleg megerősödött bennünk az a hit, hogy ez a film azon az úton halad, amely a magyar filmgyártás megújítása felé vezet.

A tardi felvételek a műterem díszleteinek már-már una-

kel a felvételekkel máris sikerül biztosítani azt, amit legelsősorban ambicionált: hogy egy sajátos magyar filmet hozzon létre.

Ragyogó napsütésben, bárányfelhős ég alatt peregnék le előttünk az egyszerű falusi magyarok egyszerű történetének képei. Virágzó gyümölcsfák szegélyezik az utat, amelyen a *búzaszentelő körmenet halad; gesztenyefa fűrtös virága körül dolgoz méhek zsonganak* — a virág egy virágos

Felvétel a kút mélyéből

főszerepet új emberek játszószák: *Borbíró* Andrea és *Szép Zoltán*, — a két városira *Mednyánszky* Ágít és *Szilassy* Lászlót szerződtették.

Eddig legnagyobb részben a falusi rész felvételei készültek el, a városira most kerül sor a műteremben.

(Gy. K. E.)

Nyersfilm

AGFAPHOTO FÉNYKÉPÉSZETI CIKKEK ELADÁSI R. T.
BUDAPEST, V., VILMOS CSÁSZÁR-ÚT 18.-TELEFON: 125-240.

Magyar sasok

Írta: Jánossy István és dr.
Matolay Géza.

Zenéjét szerezte: Dolcsó
Béla.

Rendezte: László István.

Technikai vezető: Basilides
Ábris.

Gyártásvezető, díszlet- és ru-
hatervező: Kokas Klára.

Szereplők: Perényi László,
Hálás Géza, Stolpa András,
Pethes Sándor, Maklár Zoltán,
Fáy Béla, Cselényi József,
Szemere Vera, Kertay
Lili, Serényi Éva, Vay Ilus,
Farkas Judit.

Fényképezte: Isegy Ryszó,
Kárpáthy Zoltán, Karbán József,
Piller Rudolf, Paulovits
Mihály és Wrana Rudolf.

Összeállította: Katonka László.

Felvételvezető: Hankovszky
Zoltán dr.

Hossza: 2370 méter.

Beszél: magyarul.

Cenzura: aluli.

Gyártotta: Kokas film.

Forgalombahozza: Filmellátó
Kft.

Bemutatta: Uránia, Radius,
Korzó.

A magyar mozilátogató kö-
zönség egészen mostanáig
csak néhány híradófelvételtől
ismerhette meg az egyik leg-
fiatalabb fegyvernemet, a
honvéd légiókat. Mindazok,
akik lelkes rajongói a repülés-
nek — és ma már hála Isten-
nek nagy számmal vannak
ilyenek hazánkban is — kü-
lönösen pedig az ifjúság, fá-
jós szívvel tette fel magának
a kérdést, amikor jobbnál-
jobb német háborús repülőfil-
meket, hogy csak a „Kíván-
sághangverseny“-t és a „Jagd-
geschwader Lützow“ című
filmeket említsük, miért hi-
ányzik a mozik műsorán a
magyar repülőfilm?

Kokas Klára legújabb pro-
dukciója most végre pótolta
ezt a hiányt és a fővárosi
három nagy moziban napról-
napra lelkes tapsokkal ünnep-

li a közönség a magyar repü-
lőket. A honvéd légiókat ve-
zetőségének segítségével, az
összes közreműködők lelkes
szeretetével elkészült végre az
első magyar repülőfilm, amely
dokumentális erején kívül ha-

alá rejtőzött város fölé. Első
kockától kezdve az utolsóig
arról győz meg ez a film, hogy
a jövő a magasbatorító fiatal-
ságé. — Egymás után lendül-
nek magasba a karesu gépek
s magukkal ragadnak minden
lelket. Így a gyáva fiatalem-
berét is, aki megszegyenítése
után titokban jelentkezik, hogy
megtanulja a repülés tudomá-
nyát. A fiatalság szemefénye
Torday százados (Perényi
László), aki utitársul fogadja
a repülőnemzedék legújabb
tagját (Stolpa András) és si-
kerül is egy hosszú távú vi-
torlázórepüléssel bemutatni

zása négy ember életében hagy
mélyebb nyomokat, fiatal hő-
sünk pedig elhatározza, hogy
ejtőernyős lesz. Nemsokára
szükség is van ezekre a bátor
fiatalemberekre s a háború
morajlása páncélszürkére fes-
ti át a színesrelakkozott isko-
lagépeket. Ezer pilóta ajkán
hangzik fel az eskü, hogy nem-
sokára az ellenséges vonalak
fölött adjanak számot a teljes
értékű felkészültségről.

Gyárainkban szorgalmasan
folyik az újabb és újabb tipu-
sú gépek építése és az ellenség
mindent eszközt felhasznál,
hogy kémei útján tájékozódást

Honvédtudósító osztály Matlári felvétele
Balról jobbra: Perényi, Szemere, Kertay, Stolpa, Serényi, Pethes, Cselényi
főszereplők a bemutató közönsége előtt

talmas és hathatós propagan-
da is. Propaganda ez — bár-
mennyre is elkoptatták e szó-
nak jelentőségét — a legszebb
és legnemesebb értelemben,
mert végigkíséri a repülő éle-
tet a modellezéstől a vitorlázó-
és sportrepülésen keresztül
a harci repülésig.

Bemutatja a „gyáva“ fiatal-
ember lelki átalakulását (Stol-
pa András), aki szintén sze-
relmese lesz a repülésnek.

A fiatal lányok és fiúk ar-
ra használják fel a verőfényes
ünnepi délelőt, hogy meglá-
togassák a vitorlázó repülő
szentélyét. A titokzatosságok-
kal teli levegő, az ég, a sze-
lek, mint új, ismeretlen világ
emelkedik a sziürke füsttakaró

az újdonsült pilótanövendék-
nek ezt az új világot.

Többórás repülés után száll-
nak le egy réten és közeli kas-
télyból értesítik a kiinduló
állomást, hogy szállítsák haza
a gépet. A vendégeket meleg-
séggel fogadja a ház úrnője
(Szemere Vera), a legfiatalabb
„sas“-t pedig a háziasszony
unokahuga, egy kis zeneaka-
démiai növendék (Farkas Ju-
dit) bővíti el énekével.

Közben otthon félve gondol
egy kisleány (Kertay Lili)
megtáborodott vőlegényjelölt-
jére. Csak az öreg háborús pi-
lóta (Maklár Zoltán) szavai
nyugtatóják meg: Nincs semmi
baj, szerencsésen földet értek.

A kastélyban való találko-

nyerjen. A pilótaszív azonban
a rajzasztal mellett sem vesz-
ti el a katonaeerényeket és a
szemfüles kém (Fáy Béla) hu-
rokra kerül.

A harc téren nagy a készülő-
dés. Esténként hazaszáll a dal
(Cselényi Józsefet halljuk re-
mekül énekelni), hogy aztán
a másnap bevetésnél, harc
közben is lássuk a „magyar
sasok“ gigantikus küzdelmét.
Torday százados sebesülten tér
haza szerelméhez. Az ifjú ej-
tőernyős pedig arany medáliá-
val a mellén öleli magához
menyasszonyát.

A filmet ezúttal nem óhajt-
juk bírálólag tárgyává tenni. Egy
fiatal barátom szavait idézem
csupán, aki annyit mondott,

hogy „ez a film biz’ Isten kedvet csinál az embernek a repüléshez“.

A film technikai vezetője, *Basilides Ábris*, a fiatal rendezőgárda egyik legjobbika, ebben a filmben komoly tanúságot tett tehetségéről.

László István fiatal rendező

fényképezni ugyanis egyik legnehezebb probléma, nemcsak a gyors mozgás miatt, hanem azért is, mivel merészebb mutatványokhoz nagy távolságokra van szükség és így a felveendő „téma“ a képtérhez viszonyítva elenyészően kicsi.

Az aláfestő zenét *Dolecskó Béla* szerezte. Megérik a ruti-

Honvéd tudósító osztály Mallári felvétele
Sebesültek a sajtóbemutatón

már számos kisebb filmben terelte magára a figyelmet, ezúttal pedig szaktudásának bélélyegét ütötte rá az első repülőfilm felvételeire.

Az operatőrök egész serege vonult fel a film felvételeinek elkészítésére, hogy nem egyszer életének kockáztatásával hozza ki azokat a bravúros meglátásokat, melyekre a magyar film területén még nem is volt példa. Repülőgépet

nos filmzeneszerző munkája, repülőindulója pedig túl fogja élni a szerzőt is.

A szereplők élén természet-szerűleg *Perényi László* áll. Művészete nincs elkoptatva még a vígjátékok és nem egyszer nívótlan tömegfilmek film-szalagjain és így komoly egyénisége méltó ahhoz a pilótatiszti ruhához, amelyre meghatódottsággal gondol ma az ország minden polgára. Szere-

Fotó „Oreilly
Szemere Vera autogrammot ad a sajtóbemutatóra meghívott sebesülteknek

pét végig ennek a bensőséges magyarsággal átítatott nyugalommal és naturalizmussal vezetett végig. Melegség árad minden szavából, poézis fűti át lelkét, ha magábaszállhat, de acélkeménységű akkor, ha katoná. *Stolpa* András bemutatkozása várakozásán felül sikerült. Gesztusmentesen, temperamentumosan és otthonosan mozog a felvételgép előtt. *Szemere* Vera bájos megjelenésével, kiegyensúlyozott tékával gyönyörködtet. *Kertay* Lily, *Serényi* Éva, *Halász* Géza üdeséggel, fiatalsággal töltik meg a filmet. *Vay* Ilus beállítása a legszerencsésebb része a filmnek és a komoly elemeknek humorban való feloldását nála jobban senki sem végezhette volna el. Szerepének beállítása a forgatókönyvnek is egyik legjobb része. *Farkas* Judit szépen énekel és jól illett a jelentéktelen rokonlány szerepébe.

A szép belső díszletek mellett, főleg a természet vizsl

a szót, így a hangsúly is a külső felvételekre esik. A kiváló technikai személyzet (vágó, hangmérnök stb) bravúrosan oldották meg a harci jeleneteket, azonban néhány jelenet (pilóták felvonulása, a Liszt-énekszám „swen“-je feleslegesen nyújtotta a filmet.

A film *Kokas* produkcióban készült. Költségei messze meghaladták a magyar filmek átlag kiadásait, ami csak úgy volt realizálható, hogy a *légi-erők vezetősége a legnagyobb segítséggel állott a lelkes filmgárda mellé, gépek százait és technikai személyzetét bocsátva a produkció rendelkezésére.* Ez a film arra is példa ebben a tekintetben, hogy az *államnak igen is módot kell találnia a jövőben is arra, hogy a magyar filmgyártást, a népszerűlésnek ezt a hallatlanul fontos eszközét, — a lehetőség határain belül támogassa.*

Gy. K. E.

Honvéd tudósító osztály Mallári felvétele
Kertay Lily a népszerűség pergőtüzében

Idegen utakon

Irtta: *Barabás Pál Kopácsy*
Margit témájából.

Rendezte: *Apáti Imre.*

Zene: *Vinceze Ottó.*

Szereplők: *Tolnay Klári, Sulyok Mária, Hertelendy Hanna, Szilassy László, Abonyi Tivadar, Fáy Béla.*

Kép: *Hegyi Barnabás.*

Hang: *Kereszti Ervin.*

Díszlet: *Báthly István.*

Cenzura: *aluli.*

Beszél: *magyarul.*

Hossza: *2380 méter.*

Készült: *MFI.*

Forgalombahozza: *Iris filmkölcsönző.*

Az orvosi problémákkal foglalkozó filmek minden időkből nagy tömegeket vonzottak. Ennek oka volt maga az a misztikum, amely az orvosokat, kezdve a legrégebbi időkől, még manapság is körülveszi. A pénzemberek kihasználták a közönség ezirányú érdeklődését, válogatás nélkül kezdtek piacra dobni először az orvosregényeket, amelyek irodalmi szempontból legtöbbször igen szánalmas ponyvatermek voltak, majd csőstől jelentek meg az orvosfilmek. Természetesen ezek között vannak problémájukban komoly, emelkedett szellemű, nagy művészi gondot készített filmek, amelyek közé tartozik a ma-

val leküzdve minden nehézséget végzi el tanulmányait és mindezt bekerül a nagyhírű orvosprofesszor gyermek-klinikájára. Nehéz anyagi körülmények között, de hivatása tudatától áthatva végzi munkáját. A véletlen vezeti egyik dúsgazdag páciensének házába, ahol könnyűvérű, mulatozó társaságba kerül. Itt találkozik egy régebbi orvosismerősével, aki hivatását elhagyva, hiszékeny nők hiúságát kihasználva gyorsan akar meggazdagodni. Éppen egy új szanatórium alapításáról van szó és kapóra jönne, ha kétes értékű és orvosinak nem mondható munkájuk leleplezésére a jömegjelenésű Máté Juditot munkatársának megnyerheti.

Judit elutasítaná a kísértést, érzi, hogy helye a gyermekek mellett volna, édesapja váratlan halála azonban leküzdhetetlen anyagi körülmények közé sodorja. Mint ilyenkor szokás, senki sem beszél őszintén. Juditot tartózkodása megakadályozza, hogy akár a csábító ajánlatot, viszont professzortól, akár orvos barátjától segítséget kérjen, annál is inkább, mert ez a barátság már mélyebb érzelmmé fejlődött ki. Inkább elfogadja sem a professzor, sem a jóbarát nem érzi meg a lány lelké-

Judit érzi, hogy ez az állapot nem tartható fenn és visszavágják a klinikára, de a klinikán is érzik, hogy vissza kellene a lányt hozni. Már-már azt reméli, hogy megnyugodhatik és boldogsága visszatér, amikor tragikus eset következik be. A szanatórium vezető orvosa tiltott műtétet

alkalmunk volt eléggé megismerni, minden eszközével a hölgyek szépítésének szolgálatában áll, vérátömlesztésre azonnal rendelkezésre álljon minden. Másodszor hasonló esetekben a vérzés elállítását fontos és csak azután kerül sor vérátömlesztésre. Tolnay és Sulyok között testi terjede-

hajt végre, s áldozatát pont Judit kezelésére bízva, megszökök. Hiába követ el Judit mindent, az asszony meghal.

Az egész történetet, a bűncselekményt követő bírósági tárgyaláson ismerjük meg, ahol a hivatásától eltért orvos elnyeri méltó büntetését és a tévedéséért már megszervedett Máté Judit visszatérhet a gyermekekhez, ahol a szerelem is felé mosolyog.

A film végén egy nemesebb érzéstől áthatva távoztunk. Kifűnő produkcióban volt részünk. Ez természetesen nem jelenti azt, hogy a film minden részletében hibátlan. Apáti rendezése szép fejlődést mutat és a filmnek különösen egységes, alaphangot ad. A komolyság és elmélyülés jellemzi munkáját és egyben művészetét is. Gondossága most is egyedülálló. Egyes részletekre volna azonban néhány — a film szempontjából nem éppen jelentékeny — megfigyelésünk. Elsősorban igen hihetetlen, hogy a szanatóriumban, amely, mint

lemben van egy kis különbség és a film jóvoltából kifűnően illet mindkettőjükre ugyanaz a báliruha. Még csak annyit, hogy az alélt embert, ha felemelik, nem nyújtja ki feszesen a lábát, mint azt a klinikai élesztési jelenetben láttuk. Dícséret illeti meg az operatőrt, Hegyi Barnabást, aki kifűnő felvételeivel nagyban hozzájárult a film sikeréhez. A remekül megválasztott zenéi aláfestés segítségével a film jeleneteibe való illuzióringatás így sokkal inkább sikerült. A díszletek megfelelnek a film hangulatának. A hang helyenként erősen torzult és nehezen érthető.

Szándékosan utoljára hagytuk a szereplőket. Róluk bővebben kell szólni.

Tolnay Klári, új szerepében is, színészi teljesítményének legjavát nyújtja és egyre jobban megerősíti azon meggyőződésünket, hogy legtehetségesebb színésznőink egyike. A számára talán teljesen új feladatkörben is megállta helyét. Mély átérzéssel párosult nagy technikai felkészültségével megrázóan érzékelteti a körülmények folytán lealacsonyodni kénytelen, de a magasabb nővé vágyó lélek fejlődését.

gyar filmgyártás új gyöngyszeme az „Idegen utakon” című produkció.

Az egyszerű iparos családból származó Máté Juditot kistestvére korai halála indítja az orvosi pályára. Szent hivatástudattól vezetve egy idősebb kolléga támogatásá-

ben dülő vihart és nem tartják vissza a könnyelmű lépéstől.

Csak a szanatóriumban látja Judit, hova került. Az orvosi gyakorlat csak külszín, ami mögött a szanatórium lelketlen vezetői minden eszközt felhasználnak a könnyű pénzszerezésre.

Játéka azonban, ha hozzá méltóan akarunk véleményt mondani, helyenként megtörik. Ez legjobban a tárgyalási jelenetnél tűnik fel. Az önmagából való kibrobbanási jelenet, a védő feltehetően nagyszerű beszéde alapján, logikátlan; ez természetesen rendezői hiba. Más beállítással létszerűbb lett volna. A színészi megoldása sem százszázalékosan kielégítő. Mástól az volna, de Tolnay Klárinál még nagyobb teljesítményt kívánunk. Hogy-

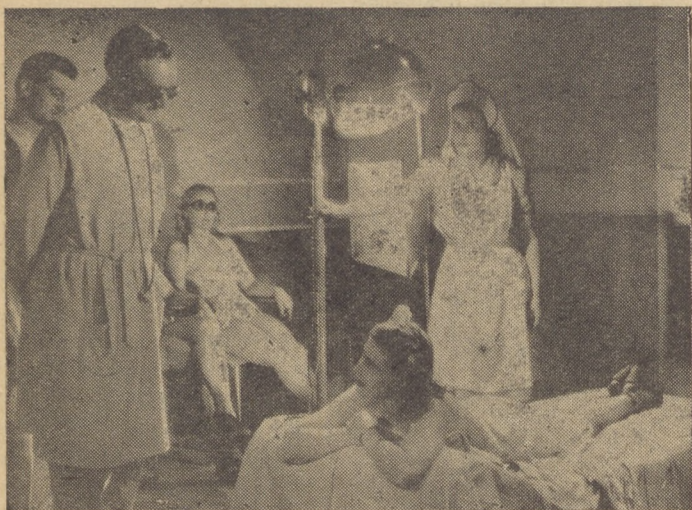
közvetlen játékának természetességét, a szanatóriumbeli felháborodás szakította meg túlzásával és erőltettségével. Sulyok Mária gazdag, felületes, léha, társaságbeli asszonyt megdöbbentő színekben tárja elénk. Életének utolsó perceiben, ahol visszatalál urához, nemes egyszerűségével mély emléket hagyott. *Fáy Béla* az örök ellenszenves szereplő színészi teljesítményben méltó párja Tolnaynak. Intrikus szerepkörében olyan tö-

teljesen felesleges, hiszen Kádár Kata történetét mindenki ismeri.

A film maga képszerűségével hat, a szereplők nem beszélnek. Bizonyos szöveg ezért szükséges magyarázatnak, hogy közelebb hozza a filmet a közönséghez, amely a maga képszerű elvontságában kissé idegenül hatna, így azonban az elvont kontúrok felengednek, illetve felengednének, de... és itt történt egy szörnyű tévedés. Az egyszerű és mégis szívbeemarkoló, a nép lelkében született balladához egy kultúrált, iskolázott, sőt a szövegrészt illetően teljesen érthetetlen éneklés lerombolta a képnyújtotta élményt. Itt a szöveg lett volna a fontos és éppen ez hiányzott. Egy kevésbé nagyszerű énekesnő, jól érthető szövegmondása sokkal többet eredményezett volna. A tragédia, amelyet ez a gyönyörű ballada magában hord, komikumná torzult és hangos nevetést váltott ki a közönségből, amikor Szilvássy a különböző beszélő szereplőket, hangszínre változtatásával akarta érzékeltetni.

A zenére vonatkozólag csak annyit, hogy a Kodály-muzsika nem túlságosan alkalmas filmre.

Az „Emberek a havason” című nagyszerű film főszereplője, Szellay Alice, az „Aranypávában” szerepelt utoljára.

ha játékát egészben véve tekintjük, e csekély hibáival együtt is érezzük, hogy Tolnay egy magasabb művészet elhivatott megvalósítója.

Szilvássy László most mint karakterszínész mutatkozik be. Nem állítjuk, hogy jobb volt bonvivánnak, de az ő egyéniségéhez és nagy technikai, de kevesebb belülről fakadó művészi felkészültséget igénylő szerepkör határozottan jobban megfelel. Szerepe passzív és így nincs is alkalma komoly alakításra. Megjelenése már szerencsés külseje miatt is szimpatikus és hamar belopja magát a közönség kedvébe.

Abonyi Tivadar egyszerű,

kélyre tett szert, hogy játéka teljesen hibátlannak mondható. Új szereplővel bővült színészgárdánk, *Hertelendy Hannával*, aki első filmszerepében érdekes arcvonalával tűnt fel. Játékkészségéről még nem alkothatunk véleményt, mivel rövid szerepében nem nyílt módja annak megmutatására.

A film, amely bár sem rendezésben, sem technikai kivitelezésben újat nem hozott, megkapó történetével és szereplői drámai játékával a jelenlegi magyar filmek egyik legnagyobbjének nevezhető.

Kádár Kata

Szereplők: *Szellay Alice* és *Halász Géza*.

Operatőr: *Dulovits Jenő*

Zene: *Kodály Zoltán*.

Énekel: *Szilvássy Margit*

Produkción: *Lippay*

Bemutatta a két *Hiradó film-színház*.

A film alig negyedórát tartott, azonban nem szabad ezt a rövid filmet hossza szerinti mértékkel mérni. Meg kell először állapítanunk, hogy nagyon

dicséretes és követendő példát állít: a magyar balladák filmrevitelével új út nyílt maguknak a filmeseknek, hogy erről az oldalukról is bemutatkozhassanak. A másik és nagyszabású tény, hogy hasonló rövidfilmek intenzívebb gyártása esetén a külföld is jobban meismerheti a sajátos balladáinkon át a magyar nép lelkületét.

A darab tartalmi ismertetése

Abban a filmben a forgatókönyv nem adott alkalmat különösebb színészi játékokra és fényképezésre is elönytelen volt. Itt az elsőrendű rendezés és kitűnő fényképezés közepette, teljes szépségében mutatkozik meg az egyéni várszű, mással össze sem hasonlítható színész. Arca idegenszerűnek hat az első perc-

ben, de ráébredünk, hogy teljesen magán hordja turáni származásának jellegét, egy kifinomult arc karakter szépségében. Halász Géza szerepeltetése szintén szerencsés volt.

Új tehetséget ismertünk meg az operatőr, *Dulovits Jenő*, személyében. A fények játékos csillogását, ragyogását, a fények és árnyékok izgató hatását, az éltető fényekkel való lírai hatásokig finomodó ábrázolási módot teljesen hatalmában tartja. Mindegyik filmkocka valósággal él és nem hat festményszerűen, amely a filmek igen nagy százalékánál hibául róható fel. Itt kell megemlítenünk, hogy a film teljes egészében a szabadban készült.

Joggal kérdezheti a közönség, hogy ez a nagyszerű film, eltekintve az illuziót romboló énektől és nem megfelelő zenéi aláfestéstől, alkotómestereként kit dicsérhet, mert ennél a filmnél, bár minden rendezője sajátos elképzelését viseli magán, név nincs feltüntetve. A fiatal gárda egyik legtehetségesebb tagja, *Szöts István* rendezte. A nyers filmet azonban, amelyen végső befejezés előtt kisebb változtatást akart eszközölni, hogy még teljesebb, művészibb egészet nyújtson, kivették a kezéből — mint ismeretes.

Hozzáadták a maga nemében kitűnő Kodály-zenét és *Szilvássy Margit* énekét. Erre *Szöts István* művészi elképzeléseit meghamisítva látván, meg nem alkuvón megtagadta közösségét a filmmel. Most érdeklődéssel várjuk egy, az ő elképzelései szerint elkészülő és befejezendő munkát.

Örök küzdelem

Írta: *Corrado Alvaro* és *Orio Vergani* *Ayn Rand* regényéből.

Rendezte: *Goffredo Alessandrini*.

Szereplők: *Alida Valli*, *Fosco Giachetti*, *Rossano Brazzi*, *Giovanni Grasso*, *Emilio Gigolo*.

Zene: *Renzo Rossolini*.

Kép: *Giuseppe Caracciola*.

Cenzúra: *ahull*.

Beszél: *olaszul*.

Hossza: kétszer 9600 méter.

Produkción: *Scalera-Era*.

Forgalombahozza: *Esperia*.

Bemutatta: *Fium*.

A világháború utáni Orosz országot tárja elének az „örök küzdelem“, amint a mindegyre hatalmaskodó kommunizmus tért hódít, kegyetlen és könyörtelen eszközeivel. Félrevonja a fátylat, a világjá körtölt szovjetparadicsomról. A bűn, éhség és nyomor pokla, a népbiztosok aljas üzemei, a G. P. U. véreskezű embereinek munkája, a maga rémes valóságában megpillantva, borzadállyal tölti el az embert. Nem a hatásadás a film célja, hanem az emberi lét eltörpülésének ábrázolása a borzalmak tengerében, amely a legidősebb, hatásos és legmeggyőzőbb vádirat a Szovjet és a kommunizmus ellen. Az olasz filmóriás, nagy terjedelme miatt két részletben került a közönség elé.

Tartalma: I. rész. Élni akarunk!

A forradalom kitörése után Argunova család a Krimből visszaérkezik „Petrográdba“ és felkeresik Argunované nővéreinek családját. Itt értesülnek arról, hogy házukat és gyárukat a szovjet teljesen lefoglalta. Megpróbálnak új életet kezdeni a vörös pokolban. Leányuk a 18 éves Kyra beiratkozik az egyetemre, mérnök akar lenni.

Egyik este Kyrát az unokabátyja elviszi sétálni, hogy megmutassa neki Petrográdot. Kyra unokabátyja Viktor Dunajev elkezd udvarolni a lány-

nak, aki kétségbeesetten elmenekül előle. Közben eltéved Petrográdban. Ekkor találkozik össze Kovalenszky Leóval, Kovalenszky tengernagy fiával, aki bujdosik a G. P. U. emberei elől, mert el akarják fogni, ugyanis azt hiszik, hogy neki is része van abban az ellenforradalmi tevékenységben, melyet apja szervezett és amelyért apját agyonlőtték.

A két fiatal egymásba szeret, megakarnak szökni külföldre, hogy egy boldog életet

kezdjenek. — A szökést a G. P. U. emberei megkísérik. — Kyrát szülei elkergetik s hogy hajlék nélkül ne maradjon összeköltözködik Kovalenszky Leóval.

Kovalenszky Leó ügye végre tisztázódik és így bekerül állami tisztviselőnek. Sorsuk egy kissé jobbra fordul, ha többet nem is, de annyit elértek, hogy megtudnak élni és Kyra végezheti tanulmányait az egyetemen. Kyra családja is belátja, hogy nincsen joga ezekben a szörnyű időkben ítélkezni a lány fölött és megbocsájtanak neki.

Kyra az egyetemen megismerkedik a G. P. U. egyik legbefolyásosabb emberével, Andrej Taganovval. Andrej beleszeret Kyrába és sok nehézségen keresztül segíti a leányt. — Mikor az egyetemről kicsapják azzal, hogy nem tagja

a kommunista pártnak Andrej állást szerez neki. A G. P. U. azonban nem jó szemmel nézi, hogy együtt látják a leánnyal, sőt, hogy néha segíti is. Andrej megpróbál menekülni Kyra elől.

Kovalenszky tüdőbajt kap és csak egy segítség van, a kórház. Kyra mindent megpróbál, de nem sikerül egyetlen állami kórházban sem elhelyeznie Leót, mert nem tagja a kommunista pártnak. Egyetlen megoldás privát szanatórium, eh-

hez azonban nagyon sok pénz kellene.

Mikor Kyra az orvostól megtudja, hogy Kovalenszky állapota súlyos és csak úgy mentheti meg az életét, ha megkísérli a lehetetlent is, elhatározza, hogy megszerzi a pénzt a magánszanatóriumhoz.

Kyra felkeresi Andrej Taganovot lakásán. — Sarokba szorítja a férfit, ki bevallja, hogy azért kerülte, mert szerelmes belé, s mert ennek a szerelemnek nem lehet viszonzása Kyra részéről. Kyra egészen biztos gyűlöli őt! Kyra azt mondja Andrejnek, hogy szereti és ezzel teljesen ledönti lábáról a férfit.

Kovalenszky Leó elmehezt szanatóriumba. Kyra kikíséri a krími vonathoz. Leó hálásan köszöni Kyra jószágát, hogy külföldi nagybátyjától kapott pénzét arra költi, hogy őt szanatóriumba küldje. A vonat

elindul és viszi Kovalenszky Leót a szanatóriumba a gyógyulás felé.

II. rész: Isten veled Kyra!

A tél elmúlt, Kovalenszky Leó gyógyultán tér vissza Krimből, ahol megismerkedett Moroszownak, az értelmiség magasrangú hivatalnokának barátjának, Antonival. Antonival itthon is találkozik és az ráeszi, hogy belemenjen egy kétes üzletbe, amellyel azonban sokat lehet keresni. Látszólag egy magánüzletet nyitnak, hol a kisebb igénylőket elégítik ki, a valóságban azonban feketén akarják az egész országban elterjeszteni az árut. A szövetkezet feje, egy magasrangú személység, akinek nevét Moroszow nem árulja el. Ehhez az üzlethez szükségük van egy középosztálybeli ember nevére, akire baj esetén a felelősséget rá lehet hárítani. Leó, aki nem talált megélhetést — mint arisztokrata — a kommunisták között, ezen a módon meggazdagodik. Kyrának nem tetszik ez az élet, mert kitarított nőnek érzi magát. Taganov előtt azonban folytatni kell a titkolódzást. Sasát, Irina vőlegényét elfogják a lány lakásán és ezért mind a kettőt Szibériába száműzik. A fiú rejtekhelyét maga Viktor, Irina bátyja árulta el a kommunistáknak, hogy ezzel is újabb érdemeket szerezzen. Irina apja hiába könyörög, hogy egy helyre vigyék őket. Taganov nem tud elérni semmit az érdekében. Viktor pedig nem hajban s ezért apja megvetéssel landó kiállni testvére érdekében hagyja el fiát. Taganov, aki őszinte meggyőződéssel harcolt a kommunizmus diadaláért, megdöbbenve látja, hogy a hatalom méltatlan emberek kezébe került. Egy véletlen kezébe juttatja azt a levelet, amit Syerov írt Moroszownak, akitől újabb pénzt követel. A levelet átadja feletteseinek abban a hiszemben, hogy sikerül Syerovot eltávolítani a szovjetből. De a G. P. U. vezetője szintén Syerov cinkosa és így az egész ügyben egyedül Kovalenszkyre hárulna a felelősség. Taganov felhábo-

rodva lobbantja ezt a méltatlan eljárást főnöke szemére, aki most már nyíltan is megfenyegeti őt. Parancsot ad neki, hogy kutassa át Kovalenszky lakását és tartóztassa le a volt arisztokratát. Taganov végrehajtja a parancsot és Kovalenszky lakásán megtalálja Kyra ruháit is, amiből megtudja, hogy a lány Kovalenszky szeretője. A parancs szerint letartóztatja Kovalenszkyt. Ekkor megérkezik Kyra, aki látva szerelmese vesztét, keserű haraggal mondja el Taganovnak a valóságot és bosszúvágyában csak azért, hogy fájdalmat okozzon Taganovnak, nyersen mondja el, hogy csak azért lett az övé, hogy pénzével megmenthesse Kovalenszky életét. Taganov újból bebizonyítja szerelmét és Syerovot arra kényszeríti újabb leplezéssel való fenyegetéssel, hogy engedje szabadon Kovalenszkyt. De ez egyúttal Taganov végét is jelenti. A fegyelmi tanács elé kerül, ahol bátran vágja vándló szemébe az igazságot, elárulták az eszmét. Egy napon holtan találják a lakásán. Öngyilkos lett? Nem

tudni. Díszes temetést kap, mint forradalom mártírjai, az örjítő munkától okozott idegösszeroppanás elől a halálba kerestek menedéket. És Kyra elvesztette legjobb barátját, de ugyanakkor Kovalenszkyt is, aki a börtönből kiszabadulva megtudja, hogy Taganov barátnője volt. Nem lát benne mást, mint hűtlen nőt, aki pedig érte hozta ezt a legnagyobb áldozatot. Kyra egyedül marad. Megkísérli a külföldre szökést, de a határőr golyója leteríti, és a fehér hóra hullott vére vádlóan kiáll az égre.

Megdöbbenő hatalmas alkotás ez a film, amely az iránybaállítás mellett, az elsekélyedés és plakáthatás helyett a finomságokban és árnyalatokban átérlelődő meggyőződést sugározva, igazi művészettel és építőszellemmel telítve, alkotóinak, elsősorban rendezőjének és írójának állít emléket. Alessandrini Goffredo a nagyvonalúság és finom apróságok párhuzamos érzékeltetésének nagymestere, biztos kézzel vezeti, a megszokott pazar olasz kiállítás hiányában is, a

szélesen hömpölygő meséjű, a szovjetparadicsomról őszinte képet adó történetet, a végső tragédia kibontakozása felé, állandó feszültségben tartva a közönség érdeklődését. A zenei aláfestés, a különböző helyeken megkívánt pianissimóktól a legerősebb forteig stílusos kompozícióval járul a kép-hatásokhoz. A díszletek és felvételek maguk is érzékeltetik, hogy egy lápos, ingoványos helyen tengetik életüket a szegény, egyik óráról a másikra élő páriák.

A színészek játéka a finom lélekábrázolásban erőteljes konturokban mutatkozik meg. Alida Valli jelen alakításával megérdemli a legnagyobb olasz tragika megtisztelő címét. A lelkben vívódó, egy szebb világ után vágyódó, öntudatos, művelt lány megelevenítését, a megkívánt drámai erővel rajzolja. Játékának mélysége, a legfinomabb árnyalatok erőteljes kifejezése, művészetének magas skáláján megmutatkozik.

Fosco Giachetti, a félelmetes bőrkabátos, az ideális kommunizmusért küzdő és céljá-

nak elérésében nem válogató, de a jó érzések hiányában nem szenvedő leniniút erős naturalisztikával ábrázolja. Tragédiája beteljesedik, mert eszményei magasságából lealjasodni nem tudván, elárulva látja a szent célt és már minden mindegy neki.

Az első férfifőszerep Rossano Brazzának jutott, aki kiforrottsága hiányában játékában több helyen meginog és elveszti a fonalat, amelynek újra megtalálásával neki-nekirugaszkodva igyekszik az együttesbe beilleszkedni. Grasso hatalmas, félelmetes vörös matróza, akinek szívéből még nem veszett ki minden érzés és Gigolo törtető, pénzt és sikert hajhászó G. P. U. embere szintén egy magasabbra törekvő művészi ambícióról tanúskodnak.

A film monumentalitásban, eltekintve propagandisztikus céljától, amellyel a Szovjet felkelés belsejét állítja pellenegére, a nép széles rétegeiben is csodálatot és elismerést szerez alkotóinak.

M. Gy.

Országos Mozgóképvizsgáló Bizottság által engedélyezett filmek

a) nyilvános előadásra alkalmasmak találta:

Magyar világhíradó 1055. (M. F. I.) hangos riport 1 felvonásban, a Magyar Film Irodában 1944. évben készült, 245 m hosszú,

UFA világhíradó 242. (Auslandstunwoche Nr. 242.) (UFA) hangos riport 1 felvonásban, az Univerzum filmgyárban 1944. évben készült, 360 m hosszú,

Európa híradó 25. (Europa Woche Nr. 59.) (Budapest Film) hangos riport 1 felvonásban, az Univerzum filmgyárban 1944. évben készült, 290 m hosszú,

Olaszország hangja (Voce d'Italia) (Esperia) hangos riport 1 felvonásban, a Lux filmgyárban 1944. évben készült, 280 m hosszú,

Kora Terry (UFA) hangos dráma 6 felvonásban, az Univerzum film-

gyárban 1940. évben készült, 2868 m hosszú,

Édes ellenfél (Terno film) hangos bohózat 5 felvonásban, a Magyar Film Irodában 1941. évben készült, 2237 m hosszú,

Templomrombolók (Krieg gegen Kirchen) (UFA) hangos híradó 1 felvonásban, az Univerzum filmgyárban 1944. évben készült, 315 m hosszú,

A piros bugyellárás (Kárpát Film) hangos népszínmű 5 felvonásban, a Hunnia filmgyárban 1938. évben készült, 2479 m hosszú,

UFA világhíradó 242. (Német beszéddel). (Auslandstunwoche Nr. 659) (Deutsch gesprochen) (UFA) hangos riport 1 felvonásban, az Univerzum filmgyárban, 1944. évben készült, 360 m hosszú,

Bólintó Péter és Levente Pál esete a fedrásznál (Hunnia) hangos bohózat 1 felvonásban, a Hunnia filmgyárban 1944. évben készült, 83 m hosszú,

Bólintó Péter és Levente Pál esete a kijárással (Hunnia) hangos bohózat 1 felvonásban, a Hunnia filmgyárban 1944. évben készült, 123 m hosszú mozgófényképeket.

Felelős szerkesztő:
MATOLAY K. GÉZA dr.

Felelős kiadó:
LIEBER LÁSZLÓ dr.

Kiadóhivatali főnök:
GYIMESY KÁSÁS ERNŐ

Készült a
„Jövő” Nyomdaszövetkezet műhelyében
Budapest, IX., Erkel-u. 17.
Telefon: 182-278.

Felelős vezető: Demjén Ferenc

Agfaphotó, V., Vilmos császár-ut 18. I. Tel.: 125—240.

Ambrus Film, VII., Erzsébet-krt 9—11. Tel.: 423—247.

Apollo filmreklámvállalat, VII., Erzsébet-körút 9—11., II. e. Tel.: 222—212.

Aurora Film, VII., Erzsébet-körút 9—11. Tel.: 221—133.

Árpád Film, VIII., Népszínház-u. 14. Tel.: 134—063.

Balogh Film, VII., Erzsébet-körút 8. III., 2. Tel.: 220—038.

Bauer vetítógép és adapterek (Bosch Róbert kft.), V., Váci-út 22—24. Tel.: 299—180.

Bel- és külföldi filmellenőrző, VII., Erzsébet-körút 8. II. Tel.: 222—699.

Beleznay Filmkölsönző, VII., Akácfa-u. 4. Telefon a Beleznay mozi telefonja: 225—276.

Brückner János mérnök, az MMOE szakértője, XI., Ulászló-utca 62. Tel.: 457—650, vagy Mechanikai és Elektromosipari szakiskola, T.: 130—293.

Budapest Film (Tobis), VII., Rákóczi-út 52. Tel.: 223—435.

Csizmadia László: mozik képviselője, VIII., Aggteleki-u. 4. I. em. 5. Telefon: 137—580.

Déliab Film, Filmkölsönző: VIII., Rákóczi-út 9. I. em. Telefon: 131—658, 134—470 és 139—437.

Diapozitívkészítő üzem, Fekete György, VIII., József-körút 9. (az udvarban). Erdélyi Filmgyártó, VIII., Népszínház-utca 21. Tel.: 136—940.

Esperia Film, VII., Erzsébet-körút 13. Tel.: 423—552, 423—555.

Ferraria, V., Gróf Tisza István-utca 18. Tel.: 187—357.

Filmcenzura, IV., Eskü-tér 6. Tel.: 183—072, alelnök: 183—073.

Filmellátó Kft., IV., Kossuth Lajos-utca 11. Tel.: 185—078.

Filmexpress, VII., Erzsébet-körút 9. Tel.: 224—091, 225—098.

Filmértékesítő, VII., Erzsébet-körút 8. Tel.: 221—609. és 220—497.

Filmexport Kft. Budapest, VII., Erzsébet-krt. 8., Tel.: 220—497, 221—609.

Filmimpex, VII., Erzsébet-körút 9—11. Tel.: 221—022.

Filmfotó üzem és laboratórium. Altmayr J., VIII., Rökk Sz.-u. 11. T.: 130—805.

Filmhang, VII., Erzsébet-krt. 9—11. Tel.: 220—541.

Film-Fotóüzem, Altmayr István laboratóriuma, Rökk Szilárd-utca 11., Telefon: 349—540.

Fortuna Film, VII., Erzsébet-körút 8. Tel.: 421—982. Raktár: VIII., Népszínház-u. 19. Tel.: 349—414.

Göbl A. György filmgyártó és filmkölsönző, VII., Erzsébet-körút 8.

Gyimesy Kásás Ernő, a MAGYAR FILM kiadóhivatali főnöke, XIV., Semsey Andor-utca 7. Tel.: 499—752.

Hajdú Film, XIV., Gyarmat-utca 39. Tel.: 297—999.

Hamza Film, VII., Erzsébet-krt. 8. Tel.: 422—584.

Hausz Mária Film, VII., Erzsébet-krt 9. Tel.: 227—045.

Helikon Film, VIII., Rökk Szilárd-u. 24. Tel.: 133—705. Raktár: VIII., Népszínház-utca 19. V. Tel.: 349—414.

Hidvéghy Film, VII., Rákóczi-út 44. Tel.: 225—762.

Hollai és Pázmányi filmkölsönző, VII., Erzsébet-körút 9—11. Telefon: 220—469.

Horváth Film, VII., Erzsébet-körút 8.

Hungaria Film R. T., Kresz Géza-utca 37/a. Tel.: 291—529, 292—793.

Hunnia filmelhelyező irodája, VII., Erzsébet-körút 9—11. T.: 424—138, 424—139. Sajtóosztály: 223—212.

Hunnia Filmgyár, (Filmipari Alap), XIV., Gyarmat-u. 39. Tel.: 297—999, 297—622, 297—085. Pasaréti műterem: II., Pasaréti-út 122. Tel.: 164—876.

Ibusz filmszállító, VII., Erzsébet-körút 9—11. Tel.: 224—050.

Inkey Tibor filmállófényképész, filmfotó üzem, IV., Múzeum-krt 3. T. 380-466

Jankovich Film, VII., Erzsébet-krt 8. Tel.: 222—618

Jupiter Film, VIII., Rákóczi-út 59. Tel.: 131—301, 140—522.

Kamara, VI., Bajza-utca 18. Tel.: 220—855, 422—961.

Kárpát Film, VIII., Népszínház-utca 21. Tel.: 136—409, 136—940.

Karossa Filmfotó, technikai laboratórium, Rákóczi-út 8/a.

Keskeny filmforgalmi, VII., Rákóczi-út 59. 133—546.

Kodak, V., Báthory-utca 6. Tel.: 114—158, 114—184.

Kokas film, VII., Erzsébet-körút 13. Tel.: 420—796.

Kolczonay Film, VII., Erzsébet-körút 9—11. Tel.: 428—144, 422—730. Raktár: Népszínház-utca 19. Tel.: 349-414.

Korona Film, VII., Akácfa-u. 7. Tel.: 225-487.

Kovács Gusztáv laboratórium, XIV., Gyarmat-utca 27. Tel.: 297—855. Synchron műterem: XIV., Gyarmat-utca 40/b. Tel.: 297—487.

Kovács Béla filmreklám, hangplemez, diapozitív, VIII., József-körút 19. Tel.: 143—142.

Központi filmkezelő, VII., Erzsébet-krt 9—11. Tel.: 224—494, 224—098.

Krupka filmgyár és laboratórium, XIV., Bácskay-utca 29/b. Tel.: 496—741.

Lajthay Le Derlé Károly filmvállalata, VIII., Népszínház-u. 31. Tel.: 137—424.

Léna Film, VII., Erzsébet-körút 13. II. em. Tel.: 422—920.

Magyar Filmiroda, IX., Könyves Kálmán-körút 15. Tel.: 146—346, este 7 órától reggel 9 óráig, valamint vasár- és ünnepnap: 146—343. Játékfilmgyártás: 146—342. Színészollózók: 140—727. Feliralkészítő üzem: 139—211. Híradókiadás: VIII., Szentkirályi-utca 25. Tel.: 145—510. Fényképezem: VIII., Sándor-utca 5—7. Tel.: 145—510. Filmkölsönző-osztály VII., Erzsébet-körút 45. Tel.: 222—098, 222—099.

Magyar Filmzenekar — Zeneservice, VII., Verseny-utca 18. Tel.: 424—479, VIII., Baross-u. 125. Tel.: 144—676, **Magyar Írók Filmje, VII.,** Erzsébet-krt. 13. Tel.: 420—796.

Magyar Mozdgófényképkezelők Országos Egyesülete, VIII., Népszínház-utca 19. Tel.: 337—598.

Magor Film VI., Mussolini-tér 1. II. 9. Tel.: 317—920.

MMOE, VIII., Csokonay-utca 10. Tel.: 136—005.

Marxton, keskeny hangos vetítógép. Forgalmahozza: Marx Ferenc műszaki különlegességek és kinotechnikai cikkek szaküzlete V., Váci-út 18. Tel.: 122—110.

Mester Film, Filmkölsönző: VII., Erzsébet-krt 9—11. IV. em. Tel.: 427—167, 228—498. Gyártási iroda: XIV., Thököly-út 116. Tel.: 296—269.

Modern Film, VII., Erzsébet-körút 8. Tel.: 222—000, 225—035.

Modern Írók Filmjeit Kölsönző Rt., VII., Erzsébet-körút 9—11. IV. (Mester Filmnél). Tel.: 420—798.

Mozgóképzem, VII., Akácfa-u. 4. Tel.: 227—650. Raktár: VIII., Kun-u. 12. Tel.: 144—486.

Molnár Film Reklám, VII., Erzsébet-krt. 9—11. Tel.: 222—212.

Művelődés Film, VII., Rákóczi-út 44. II. Tel.: 422—925.

Nagy Ida Filmszolgálat, Erzsébet-krt. 9—11. Tel.: 220—541.

Objectiv Film, VII., Erzsébet-körút 8. Tel.: 422—580.

Oktatófilm kirendeltség, VIII., Csepreghy-utca 4. Tel.: 330—926.

Oláh György gépészmérnök, a Zeiss-Ikon A. G. mozigépeinek képviselője, VIII., Rökk Sz.-u. 20. Tel.: 140—808.

OMME, VIII., Csokonay-u. 10. Tel.: 143—013, 145—063.

Országos Nemzeti Filmbizottság, V., Báthori-u. 12. Tel.: 129—430.

Palatinus Film, VII., Erzsébet-körút 9—11. Tel.: *424—150.

Pegazus Film, VII., Erzsébet-körút 7. Tel.: 225—405.

Pergőképforgalmi, VIII., József-krt. 30—32. Tel.: 138—590, 140—564.

Reklám Stúdió, Hirdető Iroda, VII., Erzsébet-körút 8. Tel.: 424—554.

Siker Film, VII., Erzsébet-körút 8. Tel.: 222—618. Raktár a házban.

Stílus filmdiszlettervező és kivitelező vállalat, XIV., Gyarmat-u. 39. Tel.: 297—999.

Stúdió mozgóképgyártó és terjesztő Kft., VII., Erzsébet-körút 9—11. Tel.: 221—022.

Szarka Sándor, filmgyártó és filmkölsönző vállalata, I. Szent János-tér 2, Tel.: 154—231, 167—439.

Szini István okl. gépészmérnök, az OMME szakértője, VIII., Csokonay-utca 10. Tel.: 143—013, 145—063.

Szöts Filmgyártó és kölsönző, VII., Miksa-u. 7. I. Tel.: 223—498, 223—491.

Tamásy Film, VII., Erzsébet-körút 8. Tel.: 223—809.

Telefontyár, XIV., Hungária-körút 126—128. Tel.: 297—930.

Turul Szövetség Szépműves B. E. vetítő mozgalmi törzs, IV., Szarka-u. 2. Tel.: 186—422.

UFA Film, IV., Kossuth L.-u. 13. Tel.: 183—857, 183—858. Raktár a házban. Tel.: 389—036.

Valter reklámanyagkölsönző, VII., Erzsébet-körút 8. Tel.: 222—108.

KÉT NAGYSZABÁSÚ NÉMET FILM

A NAGY ÚT

(GABRIELE DAMBRONE)

Rendező: HANS STEINHOFF

Főszereplők: GUSTI HUBER, SIEGFRIED BREUER,
EWALD BALSER, EUGEN KLÖPFER,
ANNIE ROSAR

A nagy német mesterrendező legújabb filmje. Egy leány útja a névtelenségtől a dicsőségig, a szerelemben és szenvedésben megtisztult művészetig. A film ragyogó szereposztása eleve biztosítja a sikert.

(TERRA PRODUKCIÓ)

Az URÁNIA legközelebbi német ujdonsága

ITÉL A FOLYÓ

(DER STROM)

Rendező:
GÜNTHER RITTAU

Főszereplők:
E. W. BORCHERT, FRIEDRICH
KAYSSLER, LOTTE KOCH,
HANS SÖHNKER

A **CORVIN**
legközelebbi műsora

FORGALOMBAHOZZA

FILMIPARI ÉS FILMKERESKEDELMI R.-T.

Budapest,
1944.
június 1
VI. évf.
11. sz.

Egyes
szám ára:
1'20 P

ÉLNI AKARUNK!

Alida Valli, Rossano Brazzi és Fosco Giachetti játsszák
a nagyszabású „Örök küzdelem” című kétrészes olasz antibolsevista film főszerepét

I. rész címe: **ÉLNI AKARUNK!**

II. rész címe: **ISTEN VELED KYRA!**

Játssza: FÓRUM

ESPERIA FILM

SZERKESZTI
D. MATOLAY
K. GÉZA